

Projekt

z dnia

**UCHWAŁA NR
RADY MIASTA OPOLA**

z dnia 2026 r.

**w sprawie przyjęcia Miejskiego Programu Działań na Rzecz Osób
z Niepełnosprawnością na lata 2026 – 2030**

Na podstawie art. 4 ust. 1 pkt 5, art. 12 pkt 11 oraz art. 92 ust. 1 pkt 1 i ust. 2 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2025 r. poz. 1684) oraz art. 35a ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2025 r. poz. 913 zm.: Dz. U. z 2023 r. poz. 1234, Dz. U. z 2025 r. poz. 1301, poz. 1665 i poz. 1746) - Rada Miasta Opola uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Miejski Program Działań na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością na lata 2026 – 2030, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Opola.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2026 r.

**Miejski Program Działań
na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością
na lata 2026-2030**

Spis treści:

WPROWADZENIE

I.	Wstęp – założenia do Programu.....	3
II.	Regulacje prawne.....	4
III.	Adresaci Programu.....	7

DIAGNOZA

I.	Zakres występowania problemu niepełnosprawności	8
II.	Wsparcie osób z niepełnosprawnościami oraz zapewnianie dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami w Mieście Opolu – wybrane zasoby.....	16

CZĘŚĆ PROGRAMOWA

I.	Priorytetowe kierunki działań Miasta Opolu na rzecz osób z niepełnosprawnościami	41
II.	Analiza SWOT.....	42
III.	Cele operacyjne i zadania do realizacji.....	45
IV.	Wskaźniki.....	48
V.	Zasady funkcjonowania Programu i ewaluacja.....	48
VI.	Realizatorzy i partnerzy Programu.....	49
VII.	Źródła finansowania.....	49
VIII.	Podsumowanie.....	50

WPROWADZENIE

I. Wstęp - założenia do Programu

Osoby z niepełnosprawnością to jedna z grup społecznych znajdujących się w centrum zainteresowania polityki społecznej, realizowanej na poziomie centralnym i lokalnym. Wsparcie osób z niepełnosprawnością i ich rodzin/opiekunów prawnych stanowi jedno z priorytetowych zadań zarówno państwa jak i samorządów, wymagających podjęcia wieloaspektowych działań.

Definicja zawarta w Karcie Praw Osób Niepełnosprawnych określa, iż: „(...) osoby niepełnosprawne, czyli osoby, których sprawność fizyczna, psychiczna lub umysłowa trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza lub uniemożliwia życie codzienne, naukę, pracę oraz pełnienie ról społecznych, zgodnie z normami prawnymi i zwyczajowymi, mają prawo do niezależnego, samodzielnego i aktywnego życia oraz nie mogą podlegać dyskryminacji.”.

Biorąc pod uwagę powyżej przytoczony zapis, niepełnosprawność przedstawia się jako zjawisko niejednorodne, wymagające wieloaspektowego systemu wsparcia, stwarzającego osobom z niepełnosprawnością i ich rodzinom możliwość skorzystania z efektywnej pomocy, wypracowania warunków sprzyjających aktywizacji zawodowej i społecznej oraz wypracowania form pomocy, w pełni zindywidualizowanych i dostosowanych do aktualnych potrzeb osób z niepełnosprawnością. Niepełnosprawności zazwyczaj nie można usunąć, zlikwidować czy pozbyć się. Skutki niepełnosprawności można jednak w znacznym stopniu ograniczyć lub złagodzić.

Niepełnosprawność może być nie tylko rezultatem uszkodzenia ciała lub choroby, ale może zostać spotęgowana barierami społecznymi, fizycznymi i ekonomicznymi, które osoby niepełnosprawne napotykać w swoim środowisku. Do priorytetowych zadań miasta należy więc podnoszenie świadomości społeczeństwa oraz promowanie postaw społecznych w obszarze poszanowania praw i godności osób z niepełnosprawnością, a także wspieranie działań uświadamiających i edukacyjnych w zakresie aktywnych form przeciwdziałania wykluczeniu osób z niepełnosprawnością.

Zamierzeniem władz miasta Opola jest coraz większa integracja społeczna wszystkich mieszkańców Opola bez względu na ich wiek, sprawność fizyczną i sytuację ekonomiczną, a także włączenie osób z niepełnosprawnością do pełnego uczestnictwa w życiu społecznym oraz pełna otwartość i akceptacja społeczna odmienności związanej z niepełnosprawnością i starością.

W celu efektywnej i skoordynowanej realizacji działań, Miasto Opole opracowało kolejną edycję programu działań na rzecz osób z niepełnosprawnością.

Opracowanie i realizacja programu działań na rzecz osób z niepełnosprawnością jest obowiązkiem ustawowym. Zgodnie z art. 35a ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. 2025 poz. 913 z późn. zm.) do zadań powiatu należy cyt. „opracowywanie i realizacja, zgodnych z powiatową strategią dotyczącą rozwiązywania problemów społecznych, powiatowych programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie:

- a) rehabilitacji społecznej,
- b) rehabilitacji zawodowej i zatrudniania,
- c) przestrzegania praw osób niepełnosprawnych;”.

Miejski Program Działań na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością na lata 2026-2030

jest otwartym dokumentem służącym realizacji polityki społecznej miasta Opolu, ukierunkowanym na pomoc osobom, które w wyniku różnego typu niepełnosprawności doświadczają ograniczeń w samodzielnym funkcjonowaniu i pełnieniu ról społecznych. Program skierowany jest do osób z niepełnosprawnością - mieszkańców miasta Opolu oraz ich rodzin i opiekunów, a także do instytucji i organizacji pozarządowych zajmujących się w mieście Opolu problematyką niepełnosprawności.

Miejski Program Działań na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością na lata 2026–2030 obejmuje różnorodne inicjatywy na rzecz osób z niepełnosprawnościami, których celem jest zapobieganie dyskryminacji i wykluczeniu społecznemu, rehabilitacja zawodowa i społeczna oraz wyrównywanie szans osób z niepełnosprawnościami w Mieście Opolu. Należy jednak podkreślić, że działania na rzecz osób o ograniczonej sprawności nie mogą zawęzać się do rehabilitacji zawodowej i społecznej, świadczeń opiekuńczych czy socjalnych. Działania te winne zmierzać do stworzenia warunków umożliwiających pełne uczestnictwo w życiu społecznym i gospodarczym tych osób z uwzględnieniem ich indywidualnych potrzeb i aspiracji. Należy także zwrócić uwagę, że do populacji osób z niepełnosprawnością zaliczane są osoby z różnymi rodzajami niepełnosprawności, wymagające zastosowania różnorodnych instrumentów wsparcia.

Nowoczesne rozumienie rehabilitacji osób z niepełnosprawnością zakłada jak najpełniejszą współpracę pomiędzy instytucjami i grupami odpowiedzialnymi za wielopłaszczyznowy proces rehabilitacji. Bardzo ważne jest również włączenie w ten proces środowisk samych osób z niepełnosprawnością.

Miejski Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2026–2030 stanowi wezwanie do wspólnych działań środowisk pomocowych na rzecz realizacji wizji równych szans i praw dla osób z niepełnosprawnością - na równi z osobami sprawnymi.

Zakłada się otwarty charakter programu, co oznacza, że może on być uzupełniany o nowe zadania, w ramach których możliwe będzie realizowanie projektów finansowanych ze źródeł zewnętrznych. Program jest kontynuacją wcześniej realizowanych miejskich programów na rzecz osób z niepełnosprawnością - mieszkańców miasta Opolu i stanowi odpowiedź władz miasta Opolu na ich potrzeby.

II. Regulacje prawne

Realizowana w Mieście Opolu polityka społeczna w obszarze ograniczania problemów osób z niepełnosprawnością, zakłada podejmowanie działań, które umożliwią osobom z niepełnosprawnością niezależne życie i pełny udział we wszystkich jego sferach, zapewniając im funkcjonowanie w społeczeństwie na zasadzie równości z innymi osobami. Priorytetem działań jest wsparcie oraz rehabilitacja zawodowa i społeczna osób z niepełnosprawnością.

Wiodącymi dokumentami stanowiącymi podstawę działań na rzecz osób z niepełnosprawnościami są:

- **Konwencja o Prawach Osób Niepełnosprawnych** – dokument o zasięgu międzynarodowym, ratyfikowany w 2012 r. przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, której celem jest wspieranie i ochrona wszystkich praw człowieka i podstawowych wolności oraz zapewnienie trwałego i równego korzystania z nich przez wszystkie osoby z niepełnosprawnością oraz popieranie poszanowania ich przyrodzonej godności;

- **Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej** z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78, poz. 483 z późn. zm.), która stoi w obronie praw i wolności osób z niepełnosprawnością w Polsce, określa zasady z jakimi powinny kierować się władza ustawodawcza, wykonawcza i samorządy terytorialne działające na rzecz środowiska osób z niepełnosprawnością. Konstytucja jest podstawowym aktem prawnym regulującym prawa każdego człowieka, bez względu na płeć, rasę, wyznanie. W art. 32 określa się fundamentalne prawo do równego traktowania oraz zakaz dyskryminacji w życiu politycznym, społecznym lub gospodarczym, natomiast art. 69 zobowiązuje władze publiczne do pomocy osobom z niepełnosprawnością w zabezpieczeniu egzystencji, przysposobieniu do pracy oraz komunikacji społecznej;
- **Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych**, dotycząca osób, których niepełnosprawność została uregulowana orzeczeniem wydanym przez właściwy organ.

Na mocy ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych funkcjonuje **Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON)**, który stanowi podstawę finansowania działań na rzecz osób z niepełnosprawnościami, w tym rehabilitacji zawodowej i społecznej. Wykonanie zadań wynikających z ustawy nadzoruje **Pełnomocnik Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych**, którego głównym zadaniem jest monitorowanie i koordynacja zadań wynikających z ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych. Do zadań Pełnomocnika należy m.in.:

- inicjowanie, nadzór i koordynacja nad wykonywaniem zadań wynikających z ustawy,
- inicjowanie kontroli realizacji zadań określonych w ustawie,
- żądanie od podmiotów informacji, dokumentów i sprawozdań okresowych dotyczących realizacji zadań,
- organizowanie konferencji i szkoleń,
- udzielanie informacji w sprawach z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnienia osób z niepełnosprawnością,
- opracowywanie standardów w zakresie realizacji zadań określonych w ustawie,
- opracowywanie oraz opiniowanie projektów aktów normatywnych dotyczących zatrudnienia, rehabilitacji oraz warunków życia osób z niepełnosprawnością,
- opracowywanie projektów programów rządowych dotyczących rozwiązywania problemów osób z niepełnosprawnością,
- ustalanie założeń do rocznych planów rzeczowo-finansowych dotyczących realizacji zadań wynikających z ustawy,
- inicjowanie i realizacja działań zmierzających do ograniczenia skutków niepełnosprawności i barier utrudniających osobom z niepełnosprawnością funkcjonowanie w społeczeństwie,
- współpraca z organizacjami pozarządowymi i fundacjami działającymi na rzecz osób z niepełnosprawnością.

Kwestie niepełnosprawności zostały uwzględnione również w wielu przepisach krajowych odnoszących się do poszczególnych obszarów życia społecznego i zawodowego, istotnych z punktu widzenia funkcjonowania osób z niepełnosprawnością w życiu codziennym na równi z innymi osobami, w tym, w:

- **Karcie Praw Osób Niepełnosprawnych**, przyjętej uchwałą Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 1 sierpnia 1997 r. (M. P. Nr 50 poz. 475), która uznaje, że osoby z niepełnosprawnością

mają prawo do niezależnego, samodzielnego, aktywnego życia oraz nie mogą podlegać dyskryminacji,

- ustawie z dnia 20 marca 2025 r. o rynku pracy i służbach zatrudnienia (Dz. U. z 2025 r. poz. 620 z późn. zm.),
- ustawie z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2025 r. poz. 1684),
- ustawie z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. U. z 2024 r. poz. 1829),
- ustawie z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2025 r. poz. 1338 z późn. zm.),
- ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (Dz. U. z 2024 r. poz. 1411 z późn. zm.),
- ustawie z dnia 4 kwietnia 2019 r. o dostępności cyfrowej stron internetowych i aplikacji mobilnych podmiotów publicznych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1440),
- ustawie z dnia 19 sierpnia 2011 r. o języku migowym i innych środkach komunikowania się (Dz. U. z 2023 r. poz. 20),
- ustawie z dnia 26 kwietnia 2024 r. o zapewnianiu spełniania wymagań dostępności niektórych produktów i usług przez podmioty gospodarcze (Dz. U. z 2024 r. poz. 731),
- ustawie z dnia 23 października 2018 r. o Funduszu Solidarnościowym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1848 z późn. zm.)

oraz w **Strategii na Rzecz Osób z Niepełnosprawnościami 2021-2030**, opublikowanej w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski” pod pozycją 218, przyjętej uchwałą Nr 27 Rady Ministrów z dnia 16 lutego 2021 r. Celem strategii jest poprawa życia osób z niepełnosprawnością w obecnej dekadzie. Zakłada ona kompleksowe, horyzontalne, ponadsektorowe podejście polityki publicznej do wsparcia osób z niepełnosprawnością, uwzględniające ich potrzeby w zakresie niezależnego życia i włączenia społecznego. Zapisy dotyczące konkretnych działań w Strategii, w tym o charakterze legislacyjnym i programowym, zostały poprzedzone diagnozą stanu faktycznego sytuacji osób z niepełnosprawnością w Polsce.

Podstawą prawną do opracowania i realizacji **Miejskiego Programu Działań na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością na lata 2026 - 2030** jest ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, która określa, że do zadań powiatu należy opracowanie i realizacja, zgodnych z przyjętą powiatową strategią rozwiązywania problemów społecznych, powiatowych programów działań na rzecz osób z niepełnosprawnością w zakresie:

- rehabilitacji społecznej,
- rehabilitacji zawodowej i zatrudnienia,
- przestrzegania praw osób z niepełnosprawnością.

Istotą niniejszego Programu jest stworzenie warunków oraz zagwarantowanie i udzielenie osobom z niepełnosprawnościami indywidualnej pomocy, która umożliwi maksymalne wykorzystanie jej potencjału intelektualnego, zdolności i możliwości celem osiągnięcia jak największej życiowej samodzielności i aktywności.

Działania Programu skierowane są na:

- ograniczanie skutków niepełnosprawności,
- rozwój rehabilitacji społecznej,
- wyrównanie szans w zakresie oświaty,

- przeciwdziałanie skutkom bezrobocia wśród osób z niepełnosprawnością,
- tworzenie warunków do przewyższania trudnych sytuacji życiowych, których osoby z niepełnosprawnością nie mogą pokonać wykorzystując możliwości i środki własne,
- zapewnienie wsparcia dla osób z niepełnosprawnością i ich rodzin, nieradzących sobie w różnych sytuacjach życiowych, przez działania statutowe instytucji pomocy społecznej,
- tworzenie środowiska fizycznego przyjaznego dla osób z niepełnosprawnością (usuwanie barier architektonicznych, komunikacyjnych i urbanistycznych),
- stwarzanie możliwości do czynnego udziału w życiu kulturalnym, sporcie i rekreacji,
- zapewnienie dostępności architektonicznej, cyfrowej i informacyjno – komunikacyjnej dla osób ze szczególnymi potrzebami.

Program niniejszy jest kontynuacją realizowanego Miejskiego Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2021-2025, zatwierdzonego Uchwałą nr XXXV/721/21 Rady Miasta Opola z dnia 28 stycznia 2021 r. Obejmuje zadania obowiązkowe i już realizowane. Program określa cele, zasady, priorytetowe zadania publiczne, źródła finansowania, sposób realizacji i oceny realizacji programu. Wyniki działań przedstawiane w corocznych sprawozdaniach i osiągnięte w tej materii efekty upewniają o konieczności podejmowania podobnych działań na lata następne.

III. Adresaci Programu

Adresatami Programu są osoby z niepełnosprawnościami z Miasta Opola, zarówno w rozumieniu niepełnosprawności prawnej jak i biologicznej.

Sejm Rzeczypospolitej Polskiej w Karcie Praw Osób Niepełnosprawnych, przyjętej uchwałą z dnia 1 sierpnia 1997 r. uznaje, że:

„osoby niepełnosprawne, czyli osoby, których sprawność fizyczna, psychiczna lub umysłowa trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza lub uniemożliwia życie codzienne, naukę, pracę oraz pełnienie ról społecznych, zgodnie z normami prawnymi i zwyczajowymi, mają prawo do niezależnego, samodzielnego i aktywnego życia oraz nie mogą podlegać dyskryminacji.”

Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych definiuje, iż:

„niepełnosprawność – oznacza trwałą lub okresową niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującą niezdolność do pracy.”

Ze względu na wejście w życie ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, Program uwzględnia także osoby ze szczególnymi potrzebami.

Ważne jest, aby wszystkie osoby objęte Programem znały swoje prawa i uprawnienia oraz posiadały informacje dotyczące istotnych spraw związanych z funkcjonowaniem systemu wsparcia w mieście Opolu oraz możliwością skorzystania z dostępnych form pomocy. Kierunki działania Programu zostały skonstruowane w taki sposób, aby mogły objąć swoim zakresem całą zbiorowość osób z niepełnosprawnościami niezależnie od rodzaju dysfunkcji, stopnia niepełnosprawności oraz źródła jej powstania. Program skierowany jest zarówno do osób dorosłych jak i dzieci oraz młodzieży z niepełnosprawnościami. Ponadto Program kierowany jest także do rodzin/opiekunów prawnych osób z niepełnosprawnościami, gdyż ich zaangażowanie ma decydujące znaczenie dla rozwiązywania problemów tych osób.

DIAGNOZA

I. Zakres występowania problemu niepełnosprawności

1. Orzekanie o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności

Orzecznictwo w Polsce realizowane jest w ramach trzech systemów, tj.:

- 1) orzecznictwa ZUS, określającego niezdolność do pracy orzekanego (całkowita niezdolność do pracy i samodzielnej egzystencji, niezdolność do samodzielnej egzystencji, całkowita niezdolność do pracy, częściowa niezdolność do pracy oraz celowości przekwalifikowania),
- 2) orzecznictwa realizowanego w powiatowych zespołach ds. orzekania o niepełnosprawności, które określają stopień naruszenia sprawności organizmu orzekanego (stopień znaczny, umiarkowany, lekki),
- 3) orzecznictwa branżowego (Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, orzecznictwo resortowe).

Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Opolu orzeka na wniosek osoby zainteresowanej lub jej przedstawiciela ustawowego albo za ich zgodą lub na wniosek ośrodka pomocy społecznej. Orzeczenie o niepełnosprawności zawiera dane osobowe wnioskodawcy, oznaczenie organu, który wydał orzeczenie, datę wydania orzeczenia, ustalenie/odmowę niepełnosprawności i okres jej trwania. Wskazania określające potrzeby osoby z niepełnosprawnością, uzasadnienie i pouczenie o prawie do odwołania. Dokument zawiera również symbole przyczyn niepełnosprawności (kody), które określają główną kategorię schorzenia lub uszkodzenia ciała powodującego zaburzenia funkcji organizmu i ograniczenia w wykonywaniu codziennych czynności i aktywności społecznej. Służy też do ustalania uprawnień do ulg, dofinansowań i innych świadczeń.

Symbol przyczyny niepełnosprawności oznacza się następująco:

- 01- **U** - upośledzenie umysłowe,
- 02- **P** - choroby psychiczne,
- 03- **L** - zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu,
- 04- **O** - choroby narządu wzroku,
- 05- **R** - upośledzenie narządu ruchu,
- 06- **E** - epilepsja,
- 07- **S** - choroby układu oddechowego i krążenia,
- 08- **T** - choroby układu pokarmowego,
- 09- **M** - choroby układu moczowo - pęciowego,
- 10- **N** - choroby neurologiczne,
- 11- **I** - inne, w tym schorzenia: endokrynologiczne, metaboliczne, zaburzenia enzymatyczne, choroby zakaźne i odzwierzęce, zeszpecenia, choroby układu krwiotwórczego,
- 12- **C** - całościowe zaburzenia rozwojowe.

Wobec osób w wieku **powyżej 16 roku życia** Zespół orzeka jeden z trzech stopni niepełnosprawności, które stosuje się do realizacji celów określonych w ustawie z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, a mianowicie:

- **znaczny**, do którego zalicza się osobę z naruszoną sprawnością organizmu, niezdolną do pracy albo zdolną do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej i wymagającą, w celu pełnienia ról społecznych, stałej lub długotrwałej opieki i pomocy innych osób w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji.
- **umiarkowany**, do którego zalicza się osobę z naruszoną sprawnością organizmu, niezdolną do pracy albo zdolną do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej lub wymagającą czasowej albo częściowej pomocy innych osób w celu pełnienia ról społecznych.
- **lekki**, do którego zalicza się osobę o naruszonej sprawności organizmu, powodującej w sposób istotny obniżenie zdolności do wykonywania pracy, w porównaniu do zdolności, jaką wykazuje osoba o podobnych kwalifikacjach zawodowych z pełną sprawnością psychiczną i fizyczną, lub mająca ograniczenia w pełnieniu ról społecznych dające się kompensować przy pomocy wyposażenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze lub środki techniczne.

Natomiast, wobec dzieci, czyli osób w wieku **poniżej 16 roku życia Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Opolu**, zgodnie z przepisami, wydaje orzeczenia bez wskazywania stopnia niepełnosprawności.

Orzeczenie Powiatowego Zespołu, poza ustaleniem przyczyny niepełnosprawności lub stopnia niepełnosprawności, zawiera wskazania dot. w szczególności:

- odpowiedniego zatrudnienia uwzględniającego psychofizyczne możliwości danej osoby,
- szkolenia, w tym specjalistycznego,
- zatrudnienia w zakładzie aktywności zawodowej,
- uczestnictwa w terapii zajęciowej,
- konieczności zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze oraz pomoce techniczne, ułatwiające funkcjonowanie danej osoby,
- korzystania z systemu środowiskowego wsparcia w samodzielnej egzystencji, przez co rozumie się korzystanie z usług socjalnych, opiekuńczych, terapeutycznych i rehabilitacyjnych świadczonych przez sieć instytucji pomocy społecznej, organizacje pozarządowe oraz inne placówki,
- konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji,
- konieczności stałego współdziałania na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji,
- spełnienia przez osobę z niepełnosprawnością przesłanek określonych w art. 8 ust. 3a, pkt 1 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym.

Orzeczenie ustalające stopień niepełnosprawności stanowi podstawę do przyznania ulg i uprawnień dla osób z niepełnosprawnością m.in. w formie:

- szkoleń, stażu, prac interwencyjnych, badań lekarskich lub psychologicznych, bonu na kształcenie ustawiczne, zwrotu kosztów przejazdu i zakwaterowania w związku z podjęciem przez bezrobotnego lub poszukującego pracy zatrudnienia,
- dofinansowania ze środków PFRON na podjęcie działalności gospodarczej, rolniczej albo na wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej,
- uprawnienia do niepodjęcia pracy w porze nocnej i w godzinach nadliczbowych,
- dodatkowego urlopu wypoczynkowego w wymiarze 10 dni roboczych w roku kalendarzowym (dla osób zaliczonych do znacznego lub umiarkowanego stopnia niepełnosprawności),
- dofinansowania do pobytu na turnusie rehabilitacyjnym i zakupu sprzętu rehabilitacyjnego, przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych,
- wsparcie finansowe na likwidację barier architektonicznych (np. montaż podjazdu), barier w komunikowaniu się (np. zakup komputera) i barier technicznych (np. urządzenie do wjazdu wózka),
- uzyskania karty parkingowej, uprawniającej do parkowania w miejscach dla osób z niepełnosprawnością, zniżki na przejazdy pociągami czy komunikacją miejską,
- możliwość ubiegania się o świadczenia pielęgnacyjne, wspierające i zasiłek pielęgnacyjny.

2. Dane demograficzne dotyczące osób z niepełnosprawnością – statystyki

Zdiagnozowanie skali występowania zjawiska niepełnosprawności nie jest łatwym procesem ze względu na rozproszenie informacji o osobach z niepełnosprawnością w różnych instytucjach, a jednocześnie dane te mogą się ze sobą wzajemnie pokrywać. Trudności w uzyskaniu pełnego spektrum danych dotyczących osób z niepełnosprawnością wynikają także z faktu, iż nie ma podmiotu, który w sposób kompleksowy prowadziłby bazę danych, pełen monitoring, dokonywał analiz i aktualizacji danych dotyczących osób z niepełnosprawnością i ich środowisk.

Źródłem ostatnich danych dotyczących wskaźników niepełnosprawności był **Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań z 2021** roku i na potrzeby opracowania Programu Działań na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością na lata 2026-2030 w mieście Opolu przyjęto dane wynikające z ww. spisu.

Na podstawie wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań z 2021 roku (informacja dostępna również na stronie Biura Pełnomocnika Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych) wynika, że **liczba osób z niepełnosprawnością ogółem według stanu na dzień 31 marca 2021 r. wynosiła 5,4 mln.** i stanowiła 14,3% ludności kraju wobec 12,2% w 2011 r. oraz 14,3% w 2002 r. Udział mężczyzn wśród osób z niepełnosprawnością wynosił 45,1% wobec 54,9% dla kobiet.

Tabela 1. Liczba osób z niepełnosprawnością w Polsce

Liczba mieszkańców Polska	ogółem	kobiety	mężczyźni		
	38 036 118	19 647 224	18 388 894	osoby z niepełnosprawnością tylko biologiczną	osoby z niepełnosprawnością prawną
	osoby z niepełnosprawnością	osoby z niepełnosprawnością - kobiety	osoby z niepełnosprawnością - mężczyźni		
	5 447 548	2 990 943	2 456 605	1 976 355	3 471 193

Źródło: Urząd Statystyczny w Opolu

Osoby legitymujące się prawnym potwierdzeniem niepełnosprawności tj.: posiadające orzeczenie potwierdzające niepełnosprawność, wydane przez organ do tego uprawniony (np. Zespoły ds.

orzekania o niepełnosprawności, ZUS, KRUS, MON, MSWiA, MEiN) stanowiły 63,7% zbiorowości (3 471 193 osoby). Liczebność zbiorowości osób z niepełnosprawnością prawną i biologiczną (jednocześnie) wynosiła 5 447 548 osób, w tym tylko biologiczną – 1 976 355 osób (36,3%). Osoby z niepełnosprawnością biologiczną zostały zdefiniowane jako osoby, które odczuwają ograniczenie sprawności w wykonywaniu czynności podstawowych dla swojego wieku, ale nie posiadają prawnego orzeczenia niepełnosprawności.

W porównaniu z wynikami Narodowego Spisu Powszechnego z 2011 roku ogólna liczba osób z niepełnosprawnością zwiększyła się o 750,5 tys., tj.: o 15,98%, zaś liczba osób z niepełnosprawnością prawną zwiększyła się o 339,7 tys., tj.: o 10,84%. Natomiast liczba osób z niepełnosprawnością tylko biologiczną zwiększyła się o 410,8 tys., tj.: o 26,24%.

Również według Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań w 2021 r. (dane uzyskane z Urzędu Statystycznego) **w Województwie Opolskim było 124 966 osób z niepełnosprawnością**, w tym 52 848 z niepełnosprawnością biologicznie (tzn. odczuwających ograniczenie zdolności do wykonywania czynności podstawowych stosownie do swojego wieku) oraz 72 118 osób z niepełnosprawnością prawną (posiadających odpowiednie, aktualne orzeczenie wydane przez organ do tego uprawniony). Stanowiły one 13 % ogólnej liczby ludności województwa opolskiego, podczas gdy w 2011 r. było to 10,2%.

Tabela 2. Liczba osób z niepełnosprawnością w Województwie Opolskim

Liczba mieszkańców Województwo Opolskie	ogółem	kobiety	mężczyźni		
	954 133	492 645	461 488		
	osoby z niepełnosprawnością	osoby z niepełnosprawnością - kobiety	osoby z niepełnosprawnością - mężczyźni	osoby z niepełnosprawnością tylko biologiczną	osoby z niepełnosprawnością prawną
	124 966	67 999	56 967	52 848	72 118

Źródło: Urząd Statystyczny w Opolu

Natomiast w mieście Opolu z danych Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań w 2021 r. wynika, że na 127 387 mieszkańców przypada 15 068 osób z niepełnosprawnością, które stanowią 11,8 % populacji.

Tabela 3. Liczba osób z niepełnosprawnością w mieście Opolu

Liczba mieszkańców Miasto Opole	ogółem	kobiety	mężczyźni		
	127 387	67 788	59 599		
	osoby z niepełnosprawnością	osoby z niepełnosprawnością - kobiety	osoby z niepełnosprawnością - mężczyźni	osoby z niepełnosprawnością tylko biologiczną	osoby z niepełnosprawnością prawną
	15 068	8 532	6 536	6 641	8 427

Źródło: Urząd Statystyczny w Opolu

Niezmiernie trudno jest dokładnie określić liczbę osób z niepełnosprawnością mieszkających na terenie miasta Opola na dzień analizy danych do Programu, ponieważ informacje o osobach z niepełnosprawnością są z reguły rozproszone w różnych instytucjach, a jednocześnie dane te mogą się ze sobą wzajemnie pokrywać. Określenie pełnej skali występowania niepełnosprawności i związanych z tym niedogodności i problemów zarówno dla środowisk osób z niepełnosprawnością jak i ich rodzin jest bardzo trudne i skomplikowane. Trudności w uzyskaniu pełnego spektrum danych dotyczących osób z niepełnosprawnością wynikają z faktu, iż nie ma podmiotu, który w sposób kompleksowy prowadzi by bazę danych, pełen monitoring, dokonywał analiz i aktualizacji danych

dotyczących osób z niepełnosprawnością i ich środowisk. Działające instytucje i organizacje pozarządowe dysponują jedynie pewnymi cząstkowymi, niejednokrotnie zbieranymi dla własnych potrzeb danymi. Skutkuje to brakiem rzeczywistej wiedzy o liczbie i strukturze populacji osób z niepełnosprawnością na terenie miasta Opola.

Aby zobrazować możliwie aktualną skalę występowania niepełnosprawności wśród mieszkańców miasta Opola zebrano dane z Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Opolu za okres od 2021 r. do 30 czerwca 2025 r. Analiza nie zawiera danych z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych oraz Kasy Rolniczych Ubezpieczeń Społecznych.

Tabela 4. Liczba wydanych orzeczeń z podziałem na stopnie niepełnosprawności - osób powyżej 16 roku życia

Rok	Stopień lekki	Stopień umiarkowany	Stopień znaczny	Razem
2021	234	563	417	1 214
2022	286	573	489	1 348
2023	313	742	641	1 696
2024	326	843	736	1 905
2025 (stan na dzień 30.06.)	257	584	446	1 287
Ogółem (od 2021 r. do 30.06. 2025 r.)	1 416	3 305	2 729	7 450

Źródło: Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Opolu

Z danych Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Opolu wynika, że od **2021 r. do 30 czerwca 2025 r.** wydano łącznie **7 450** orzeczeń o niepełnosprawności, w tym w stopniu: **lekkim - 1 416, umiarkowanym - 3 305 i znacznym - 2 729.**

W kolejnych tabelach ujęto liczbę wydanych orzeczeń według przyczyny niepełnosprawności osób **powyżej 16 roku życia** z podziałem na wiek oraz płeć.

Tabela 5. Liczba wydanych orzeczeń według przyczyn niepełnosprawności osób powyżej 16 roku życia z podziałem na wiek

L.p.	Symbol	Podział na wiek																			
		16-25					26- 40					41-60					60- więcej				
		2021	2022	2023	2024	2025 na dzień 30.06	2021	2022	2023	2024	2025 na dzień 30.06	2021	2022	2023	2024	2025 na dzień 30.06	2021	2022	2023	2024	2025 na dzień 30.06
1.	01-U	5	5	3	13	6	2	4	0	4	1	1	2	2	2	0	0	0	0	0	1
2.	02-P	21	15	29	24	11	52	54	55	50	26	55	53	64	69	50	28	40	46	83	43
3.	03-L	3	10	8	6	3	2	4	8	2	2	8	13	8	14	12	20	36	40	40	29
4.	04-O	3	2	2	5	1	2	0	4	3	1	5	6	9	6	4	13	17	24	23	27
5.	05-R	2	4	10	10	2	20	12	15	13	9	49	43	59	91	39	174	180	285	372	254
6.	06-E	4	1	2	3	5	6	2	4	2	1	2	4	4	8	6	4	2	2	1	2
7.	07-S	1	1	3	1	4	6	2	5	4	4	28	21	32	26	18	158	184	244	282	189
8.	08-T	1	2	1	1	3	2	5	4	1	4	16	18	24	18	15	49	46	45	62	29
9.	09-M	0	0	2	1	1	7	13	13	8	4	46	43	40	53	33	54	65	85	75	60
10.	10-N	14	19	10	16	11	19	17	21	16	17	54	70	69	60	27	188	205	259	292	231
11.	11-I	6	13	19	9	7	8	13	15	14	9	32	27	36	33	23	31	51	56	61	46
12.	12-C	11	23	27	24	14	2	1	2	3	3	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0
	Razem	71	95	116	113	68	128	127	146	120	81	296	300	348	381	227	719	826	1086	1291	911

Źródło: Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Opolu

Z powyższych danych wynika, iż największą populację osób orzekanych w Powiatowym Zespole ds. Orzekania o Niepełnosprawności stanowią osoby w wieku **powyżej 60 roku życia** oraz osoby w wieku 41 do 60 lat, odpowiednio 65% i 21% ogółu. W tych grupach wiekowych najczęstszymi przyczynami niepełnosprawności są **schorzenia/upośledzenia narządu ruchu i neurologiczne** oraz **układu oddechowego i układu krążenia**. Nasuwa to wniosek, iż priorytetem do realizacji w ramach systemowych rozwiązań miasta Opola na rzecz osób niepełnosprawnych jest usuwanie barier funkcjonalnych w strefie publicznej jako warunku aktywnego uczestnictwa osób niepełnosprawnych w życiu społecznym w ramach polityki dostępności. Nasuwa to też wnioski o konieczności działań Miasta w innych obszarach rehabilitacji społecznej, w szczególności w zakresie zwiększenia dostępności do indywidualnych dofinansowań ze środków PFRON, dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami.

Podkreślenia wymaga również fakt, że **22% wydanych orzeczeń w stosunku do osób w wieku 16-25 oraz 39% wydanych orzeczeń w stosunku do osób w wieku 26-40 dotyczy chorób i zaburzeń psychicznych**. Skala zjawiska kieruje uwagę Miasta Opola na konieczność wzmocnienia obszaru profilaktyki i wsparcia nie tylko dzieci i młodzieży ale także osób dorosłych w zakresie zdrowia psychicznego mieszkańców Miasta co może przyczynić się do mniejszej liczby orzekanych przypadków w przyszłości.

Tabela 6. Liczba wydanych orzeczeń według przyczyn niepełnosprawności osób **powyżej 16 roku życia** z podziałem na płeć

L.p.	Symbol	Podział na płeć									
		Kobieta					Mężczyzna				
		2021	2022	2023	2024	2025 na dzień 30.06	2021	2022	2023	2024	2025 na dzień 30.06
1.	01-U	5	7	3	6	3	3	4	2	13	5
2.	02-P	80	84	92	135	72	76	78	102	91	58
3.	03-L	15	42	26	34	26	18	21	38	28	20
4.	04-O	9	13	23	22	19	14	12	16	15	14
5.	05-R	138	140	222	305	219	107	99	147	181	85
6.	06-E	6	3	5	4	8	10	6	7	10	6
7.	07-S	85	102	139	170	98	108	106	145	143	117
8.	08-T	26	29	32	27	18	42	42	42	55	33
9.	09-M	78	92	103	95	81	29	29	37	42	17
10.	10-N	137	160	198	215	144	138	151	161	169	142
11.	11-I	37	51	71	66	50	40	53	55	51	35
12.	12-C	4	3	7	6	3	9	21	23	22	14
	Razem	620	726	921	1085	741	594	622	775	820	546

Źródło: Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Opolu

Z danych zawartych w powyższej tabeli wynika, iż w latach 2021-2025 (do dnia 30 czerwca 2025r.) niepełnosprawność dotykała częściej kobiety tj. 55% wydanych orzeczeń. Wśród populacji najczęstszą przyczyną niepełnosprawności było: upośledzenie narządu ruchu, choroby neurologiczne, a także choroby układu oddechowego i krążenia. Znaczny jest również procent wydanych orzeczeń dot. chorób psychicznych (12% ogółu wydanych orzeczeń), przy czym większy odsetek dotyczy kobiet (53% orzeczeń w ogólnej liczbie orzeczeń o symbolu niepełnosprawności – P).

Poniższa tabela przedstawia liczbę wydanych orzeczeń przez Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Opolu dla osób **poniżej 16 roku życia**.

Tabela 7. Liczba wydanych orzeczeń według przyczyn niepełnosprawności osób poniżej 16 roku życia

Symbol przyczyny niepełnosprawności	Rok/liczba orzeczeń					Razem
	2021	2022	2023	2024	2025 na dzień 30 czerwca	
01-U - upośledzenie umysłowe,	3	4	3	6	5	21
02-P - choroby psychiczne,	5	7	11	8	5	36
03-L - zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu,	10	17	7	7	10	51
04-O - choroby narządu wzroku,	7	1	1	1	4	14
05-R - upośledzenie narządu ruchu,	9	9	8	8	10	44
06-E - epilepsja,	2	4	5	2	3	16
07-S - choroby układu oddechowego i krążenia,	6	7	12	5	12	42
08-T - choroby układu pokarmowego,	0	2	0	2	1	5
09-M - choroby układu moczowo - płciowego,	2	4	2	3	1	12
10-N - choroby neurologiczne,	30	24	30	26	17	127
11-I - inne, w tym schorzenia: endokrynologiczne, metaboliczne, zaburzenia enzymatyczne, choroby zakaźne i odzwierzęce, zeszpecenia, choroby układu krwiotwórczego	19	26	25	20	22	112
12-C - całościowe zaburzenia rozwojowe.	113	132	133	184	120	682
RAZEM	206	237	237	272	210	1162

Źródło: Powiatowy Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Opolu

Z powyższego zestawienia wynika, iż głównymi przyczynami niepełnosprawności dzieci i młodzieży są całościowe zaburzenia rozwojowe oraz schorzenia neurologiczne, a także oznaczone symbolem 11-I (inne, w tym schorzenia: endokrynologiczne, metaboliczne, zaburzenia enzymatyczne, choroby zakaźne i odzwierzęce, zeszpecenia, choroby układu krwiotwórczego).

Bardzo ważnym aspektem nakreślającym kierunki działań miasta Opola jest dążenie do ograniczania bezrobocia wśród osób z niepełnosprawnością. Niezależność finansowa jest podstawowym warunkiem utrzymania odpowiedniej kondycji społecznej osób z niepełnosprawnościami. Samodzielność finansowa zapewnia osobom z niepełnosprawnościami także odpowiedni poziom rehabilitacji społecznej poprzez brak ograniczeń w pełnieniu ról społecznych ich samych oraz członków ich rodzin. Z kolei podstawą ich zatrudnienia oraz uzyskania samodzielności finansowej jest solidne wykształcenie tych osób zwiększające szansę na zatrudnienie zarówno w warunkach pracy chronionej oraz na otwartym rynku pracy.

Poniżej tabela obrazująca wykształcenie osób z niepełnosprawnością powyżej 16 roku życia:

Tabela 8. Liczba wydanych orzeczeń według przyczyn niepełnosprawności z podziałem na rodzaj wykształcenia osób powyżej 16 roku życia

Symbol	Wykształcenie																								
	Mniej niż podstawowe*					Podstawowe*					Zasadnicze*					Średnie*					Wyższe*				
	2021	2022	2023	2024	2025	2021	2022	2023	2024	2025	2021	2022	2023	2024	2025	2021	2022	2023	2024	2025	2021	2022	2023	2024	2025
01-U	5	6	3	8	4	1	3	2	7	3	2	2	0	2	1	0	0	0	2	0	0	0	0	0	
02-P	15	17	15	15	3	31	35	36	41	27	29	29	43	36	22	56	54	74	83	52	25	27	26	51	26
03-L	3	2	0	0	1	10	19	13	11	5	9	10	10	19	12	4	24	29	27	13	7	8	12	5	15
04-O	1	0	2	1	1	3	2	7	11	5	4	2	6	3	2	9	10	11	15	15	6	11	13	7	10
05-R	14	6	10	6	5	22	29	41	71	38	58	46	73	91	61	90	99	140	182	118	61	59	105	136	82
06-E	0	0	0	0	0	3	2	3	2	2	6	5	3	5	7	5	1	4	4	2	2	1	2	3	3
07-S	23	5	7	6	4	33	44	44	64	35	46	49	53	62	49	59	72	124	114	78	32	38	56	67	49
08-T	3	0	1	0	1	8	7	8	7	9	21	21	17	29	11	22	28	30	31	16	14	15	18	15	14
09-M	3	2	1	3	0	9	9	10	12	8	23	16	33	22	12	29	47	38	50	40	43	47	58	50	38
10-N	32	13	6	13	7	40	47	47	68	47	59	71	60	72	57	84	103	145	145	104	60	77	101	86	71
11-I	6	6	6	2	0	6	8	16	20	13	20	23	27	20	17	29	42	45	45	31	16	25	32	30	24
12-C	2	3	5	4	2	7	12	16	18	10	1	1	1	0	3	2	8	6	4	1	1	0	2	2	1
Razem	107	60	56	58	28	173	217	243	332	202	278	275	326	361	254	389	488	646	702	470	267	308	425	452	333

Źródło: Powiatowy Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Opolu (*dane do 30 czerwca 2025 r.)

Z powyższych danych wynika, iż w populacji osób z orzeczeniami wydanymi przez Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Opolu największą grupę pod względem rodzaju wykształcenia stanowią osoby z wykształceniem średnim oraz wyższym – odpowiednio 36% oraz 24%; nieco mniejsza grupa to osoby z wykształceniem zasadniczym (20%). Należy zatem zwiększyć nacisk na podnoszenie kwalifikacji zawodowych i poziomu wykształcenia osób z niepełnosprawnościami, wykorzystując dostępne instrumenty dofinansowań świadczonych przez Powiatowy Urząd Pracy w Opolu.

Tabela 9. Liczba wydanych orzeczeń według przyczyn niepełnosprawności z zaznaczeniem aktywności zawodowej osób powyżej 16 roku życia

L.p.	Symbol	Zatrudnienie									
		Tak					Nie				
		2021	2022	2023	2024	2025 stan na 30.06	2021	2022	2023	2024	2025 stan na 30.06
1.	01-U	1	1	0	1	0	7	10	5	18	8
2.	02-P	40	27	46	45	23	116	135	148	181	107
3.	03-L	11	10	8	11	11	22	53	56	51	35
4.	04-O	7	4	7	6	2	16	21	32	31	31
5.	05-R	47	45	56	80	36	198	194	313	406	268
6.	06-E	2	3	5	4	6	14	6	7	10	8
7.	07-S	24	21	17	21	17	169	187	267	292	198
8.	08-T	12	13	14	13	12	56	58	60	69	39
9.	09-M	49	39	36	42	28	58	82	104	95	70
10.	10-N	45	55	46	45	31	230	256	313	339	255
11.	11-I	27	28	36	29	23	50	76	90	88	62
12.	12-C	1	0	4	2	1	12	24	26	26	16
	Razem	266	246	275	299	190	948	1102	1421	1606	1097

Źródło: Powiatowy Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Opolu

Na podstawie danych ujętych w powyższej tabeli nr 9 widzimy, że tylko 17,1% spośród osób, które uzyskały orzeczenie było zatrudnionych. Na przestrzeni lat od 2021 do końca 2024 r., liczba osób zatrudnionych z niepełnosprawnością wzrosła o około 12%, natomiast 82,9% populacji pozostawało bez zatrudnienia.

W związku z tym bardzo ważna jest rehabilitacja zawodowa osób z niepełnosprawnością, którzy stanowią dużą **grupę ryzyka zagrożoną zjawiskiem długotrwałego bezrobocia**. Jest to spowodowane nie tylko stanem zdrowia fizycznego tych osób, ale także czynnikami natury psychologicznej. Długotrwałe pozostawanie poza rynkiem pracy bardzo często prowadzi do głębokich zmian w psychospołecznym funkcjonowaniu osób, pogłębiania się utraty wiary we własne możliwości i obniżania się poziomu zadowolenia z życia, co w efekcie utrudnia powrót na rynek pracy.

Rehabilitacja zawodowa osób z niepełnosprawnością obejmuje głównie działania w celu zapewnienia poradnictwa, podnoszenia kompetencji i zdobywania nowych kwalifikacji oraz profesjonalnego pośrednictwa pracy, szczególnie poprzez zachęcanie pracodawców do zatrudniania osób z niepełnosprawnością i dostosowanie warunków pracy do możliwości tych osób. W Programie zostały uwzględnione działania w zakresie wyrównywania szans osób z niepełnosprawnością na rynku pracy, umożliwiające tej grupie społecznej dostęp zarówno do otwartego jak i chronionego rynku pracy oraz szeroko rozumianą integrację społeczną.

II. Wsparcie osób z niepełnosprawnościami oraz zapewnianie dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami w Mieście Opolu – wybrane zasoby

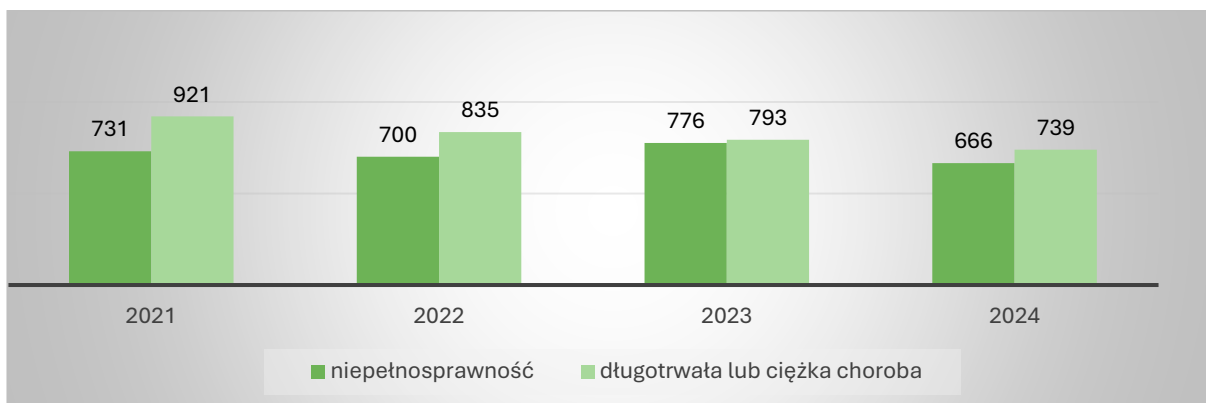
Rehabilitacja osób z niepełnosprawnościami oznacza zespół działań, w szczególności organizacyjnych, leczniczych, psychologicznych, technicznych, szkoleniowych, edukacyjnych i społecznych, zmierzających do osiągnięcia, przy aktywnym uczestnictwie tych osób, możliwie najwyższego poziomu ich funkcjonowania, jakości życia i integracji społecznej (art. 7 ust. 1 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych).

Zapewnienie dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami polega na likwidacji barier architektonicznych, cyfrowych oraz informacyjno-komunikacyjnych, co reguluje art. 6 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami.

1. Wsparcie w zakresie warunków socjalno – bytowych

Głównym powodem udzielania pomocy społecznej mieszkańcom Miasta Opoli jest długotrwała lub ciężka choroba, natomiast **niepełnosprawność jest drugim najczęstszym powodem korzystania z pomocy**. Z powodu choroby w 2024 roku wsparciem objęto 739 rodzin, natomiast **ze względu na niepełnosprawność pomocy udzielono 666 rodzinom**.

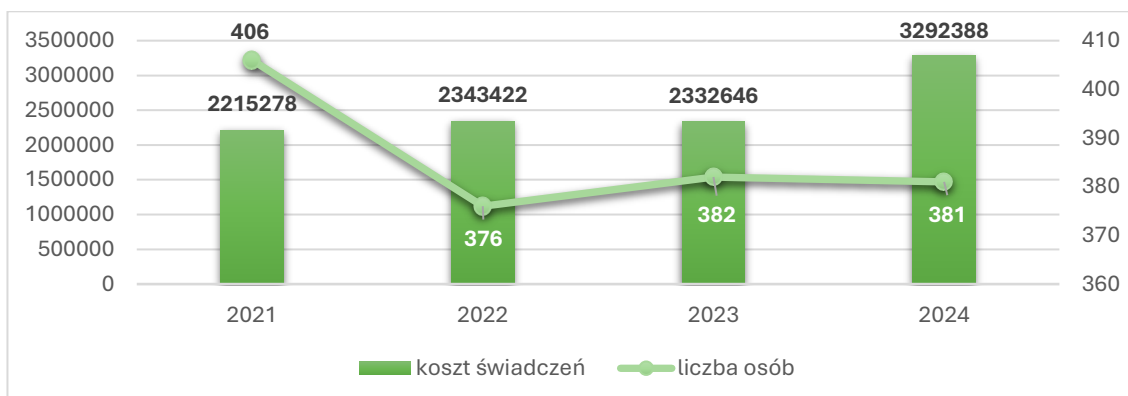
Wykres 1. Liczba rodzin, którym zostały udzielone pomoc i wsparcie z powodu niepełnosprawności w latach 2021-2024

Źródło: Ocena zasobów pomocy społecznej za 2021, 2022, 2023, 2024 rok

Osoby z umiarkowanym lub znacznym stopniem niepełnosprawności, które nie posiadają źródła dochodu korzystają ze wsparcia finansowego z pomocy społecznej. W 2024 roku MOPR w Opolu przyznał **zasiłek stały** 381 mieszkańcom Miasta, a łączna kwota tych świadczeń wyniosła 3 292 388 zł. W ostatnich latach coraz większa liczba mieszkańców Miasta Opola korzysta z zasiłków, a większość beneficjentów stanowią osoby samotne, które samodzielnie prowadzą gospodarstwo domowe. W 2024 stanowiły one aż 92% tej grupy.

Wykres 2. Liczba osób otrzymujących zasiłek stały w latach 2021-2024 oraz kwota świadczeń

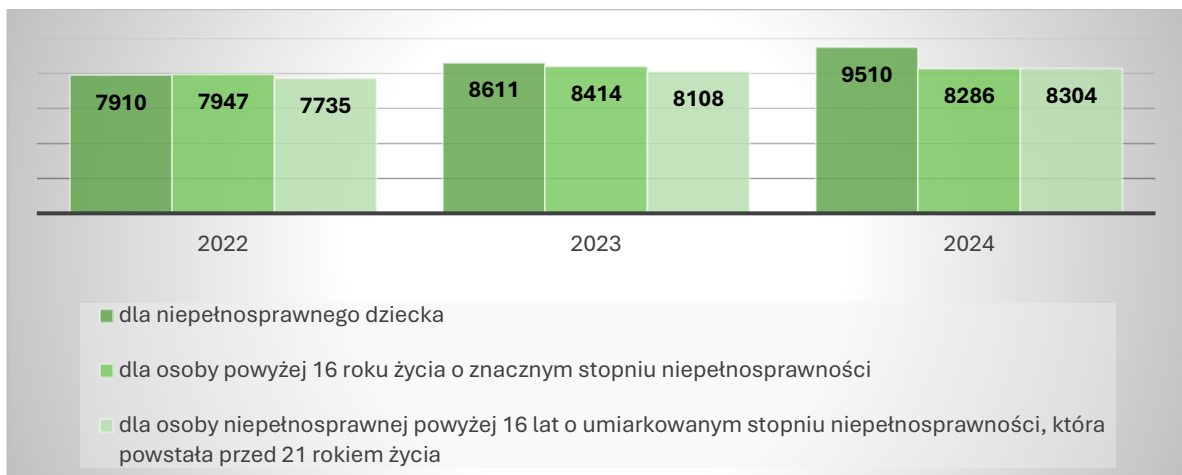

Źródło: Ocena zasobów pomocy społecznej za 2021, 2022, 2023, 2024 rok

Rodziny, w których wychowują się dzieci dotknięte różnymi ograniczeniami korzystają również z **zasiłków pielęgnacyjnych dla niepełnosprawnego dziecka**. W 2022 roku Miejskie Centrum Świadczeń w Opolu przyznało 7 910 takie świadczenia, natomiast w 2024 roku o **20% więcej**, tj. 9 510 świadczeń. Rodzinom przysługują również świadczenia dla **osób z niepełnosprawnościami powyżej 16 roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności**. W 2022 roku przyznano łącznie 7 947 świadczeń, w 2023 roku – 8 414 świadczeń, a w 2024 roku – 8 286. W omawianym okresie **wzrost liczby świadczeń wyniósł 4%**. Ponadto, Miejskie Centrum Świadczeń w Opolu udziela wsparcia finansowego w formie świadczenia dla **osób z niepełnosprawnościami powyżej 16 roku życia o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, która powstała przed 21 rokiem życia**. W 2022 roku przyznano 7 735 takich świadczeń, natomiast w 2024 roku – 8 304.

Od lat obserwowany jest systematyczny wzrost zapotrzebowania opolskich rodzin na wsparcie w postaci świadczeń, co wskazuje, że problem niepełnosprawności, ale też świadomość praw, stale zwiększają swoją skalę w Mieście.

Wykres 3. Liczba i rodzaj przyznanych zasiłków pielęgnacyjnych dla osób z niepełnosprawnościami w latach 2022-2024

Źródło: Miejskie Centrum Świadczeń w Opolu

Wykres 4. Zasiłki pielęgnacyjne wypłacone w latach 2019-2024

Źródło: Miejskie Centrum Świadczeń w Opolu

Jednym z ważniejszych świadczeń finansowych dla opiekunów osób z niepełnosprawnościami, jest świadczenie pielęgnacyjne.

W roku 2023 przepisy dotyczące tego świadczenia zostały znacząco znowelizowane ustawą z dnia 7 lipca 2023 r. o świadczeniu wspierającym. Ustawa ta zmodyfikowała obecny system wsparcia opiekunów osób z niepełnosprawnością w ten sposób, że:

- świadczenie pielęgnacyjne pobierane na zasadach obowiązujących do końca 2023 r. mogą obecnie pobierać tylko te osoby, które nabyły do niego prawo do dnia 31 grudnia 2023 r.;
- osoby, które chciałyby ubiegać się o wsparcie po tej dacie będą już obowiązywały nowe zasady.

Zakładają one m. in. możliwość pobierania świadczenia pielęgnacyjnego do 18 roku życia dziecka, natomiast po tej dacie **osoba z niepełnosprawnością, nad którą była sprawowana opieka będzie mogła ubiegać się o świadczenie wspierające**, którego przyznawaniem zajmie się Zakład Ubezpieczeń Społecznych. Maksymalna wysokość świadczenia wspierającego może wynieść aż 220% renty socjalnej (czyli na moment opracowania Programu aż 3 917,89 zł).

Jedną z pozytywnych zmian tej nowelizacji jest zniesienie wymogu rezygnacji z zatrudnienia przez opiekunów oraz możliwość otrzymania wielokrotnej kwoty świadczenia pielęgnacyjnego w przypadku większej liczby dzieci, które wymagają opieki.

Wykres 5. Świadczenia pielęgnacyjne wypłacone w latach 2019-2024

Źródło: Miejskie Centrum Świadczeń w Opolu

2. Rehabilitacja społeczna

Rehabilitacja społeczna ma na celu umożliwianie osobom z niepełnosprawnościami uczestnictwa w życiu społecznym. Przez uczestnictwo w życiu społecznym rozumie się możliwość pełnienia ról społecznych oraz pokonywanie barier w szczególności psychologicznych, architektonicznych, urbanistycznych, transportowych i w komunikowaniu się. Rehabilitacja społeczna realizowana jest przede wszystkim przez:

- wyrabianie zaradności osobistej i pobudzanie aktywności społecznej osoby z niepełnosprawnością,
- wyrabianie umiejętności samodzielnego wypełniania ról społecznych,
- likwidację barier, w szczególności architektonicznych, transportowych, technicznych, w komunikowaniu się i dostępie do informacji,
- kształtowanie w społeczeństwie właściwych postaw i zachowań sprzyjających integracji z osobami z niepełnosprawnościami.

Zadania z zakresu rehabilitacji społecznej, finansowane są w głównie ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

Środki finansowe PFRON przekazywane są samorządowi na dany rok kalendarzowy. Wysokość środków przypadających dla miasta Opola wyliczana jest zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów

z dnia 13 maja 2003 roku w sprawie algorytmu przekazywania środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych samorządom wojewódzkim i powiatowym.

Środki przeznaczane są na dofinansowanie:

- uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych;
- sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób z niepełnosprawnościami;
- zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze;
- przyznawane osobom z niepełnosprawnościami na podstawie odrębnych przepisów;
- likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych, w związku z indywidualnymi potrzebami osób z niepełnosprawnościami;
- kosztów działalności warsztatu terapii zajęciowej;
- usług tłumacza języka migowego lub tłumacza przewodnika.

Tabela 10. Podział środków PFRON na zaopatrzenie osób z niepełnosprawnościami w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze i sprzęt rehabilitacyjny w latach 2021-2025

Lp.	Rok	Liczba złożonych wniosków	Liczba wniosków zrealizowanych	Kwota realizacji zadania
1.	2021	468	449	810 429,00 zł
2.	2022	454	374	768 665,83 zł
3.	2023	508	330	902 904,06 zł
4.	2024	715	636	1 268 444,15 zł
5.	2025	854	793	1 371 922,65 zł

Źródło: Dane z Wydziału Polityki Społecznej Urzędu Miasta Opola 2021, 2022, 2023, 2024, 2025 rok

Tabela 11. Podział środków PFRON na dofinansowanie dla osób z niepełnosprawnościami - likwidacja barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się w latach 2021-2025

Lp.	Rok	Liczba złożonych wniosków	Liczba wniosków zrealizowanych	Kwota realizacji zadania
1.	2021	93	78	335 279,00 zł
2.	2022	87	76	358 069,00 zł
3.	2023	83	70	394 888,20 zł
4.	2024	96	77	496 498,80 zł
5.	2025	177	144	808 949,08 zł

Źródło: Dane z Wydziału Polityki Społecznej Urzędu Miasta Opola 2021, 2022, 2023, 2024, 2025 rok

Tabela 12. Dofinansowanie do sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób z niepełnosprawnościami w latach 2021-2025

Lp.	Rok	Liczba złożonych wniosków	Liczba wniosków zrealizowanych	Kwota realizacji zadania
1.	2021	10	6	59 878,00 zł
2.	2022	14	11	124 052,61 zł
3.	2023	9	8	131 063,06 zł
4.	2024	8	8	134 231,95 zł
5.	2025	10	8	152 296,71 zł

Źródło: Dane z Wydziału Polityki Społecznej Urzędu Miasta Opola 2021, 2022, 2023, 2024, 2025 rok

Tabela 13. Dofinansowanie do uczestnictwa osób z niepełnosprawnościami i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych w latach 2021-2025

Lp.	Rok	Liczba złożonych wniosków	Liczba wniosków zrealizowanych	Kwota realizacji zadania
1.	2021	211	160	265 329,00 zł
2.	2022	170	131	257 064,00 zł
3.	2023	287	139	309 687,00 zł
4.	2024	259	166	397 363,36 zł
5.	2025	262	118	420 000,00 zł

Źródło: Dane z Wydziału Polityki Społecznej Urzędu Miasta Opola 2021, 2022, 2023, 2024, 2025 rok

Warsztaty Terapii Zajęciowej

Na terenie miasta Opola przy **Fundacji „Dom Rodzinnej Rehabilitacji Dzieci z Porażeniem Mózgowym”** działa Warsztat Terapii Zajęciowej dla 35 osób. Głównym zadaniem Warsztatu jest prowadzenie kompleksowej rehabilitacji społecznej i zawodowej oraz przygotowanie osób niepełnosprawnych do samodzielnego życia i podjęcia pracy zawodowej.

Podstawową formą przygotowania zawodowego jest nauczanie uczestników WTZ wykonywania prostych lub specjalistycznych czynności, które mogą stanowić zakres obowiązków zawodowych kandydata do zatrudnienia. W trakcie zajęć kształtuje się uniwersalne i pożądane umiejętności i cechy osobowe potencjalnego pracownika tj. samodzielność, punktualność, odpowiedzialność, wytrwałość, terminowość.

Rozwijanie umiejętności w ramach WTZ odbywa się poprzez udział w zajęciach w 6 pracowniach:

- gospodarstwa domowego,
- plastyczno-ceramicznej,
- technicznej,
- umiejętności zawodowych,
- artystycznej,
- krawieckiej.

Działania Warsztatu Terapii Zajęciowej podejmowane w ramach obszaru rehabilitacji społecznej ukierunkowane są na kształtowanie właściwych postaw i zachowań sprzyjających integracji ze społeczeństwem, włączeniu uczestników we wszystkie przejawy życia społecznego, motywujących do udziału w kulturze, rekreacji, aktywnego spędzania czasu wolnego. Natomiast działania podejmowane w ramach obszaru rehabilitacji zawodowej ukierunkowane są na rozwijanie psychofizycznych sprawności oraz podstawowych i specjalistycznych umiejętności zawodowych, uczestnictwo w aktywizacji zawodowej i szkoleniu, z uwzględnieniem perspektywy zatrudnienia. Zadania Warsztatu realizowane są również w formie praktyk zawodowych organizowanych zarówno na terenie Warsztatu Terapii Zajęciowej jak i poza placówką.

Dofinansowanie działalności WTZ Fundacji DOM ze środków PFRON wynosi 90% ogólnych kosztów działalności, natomiast 10% finansuje Miasto Opole.

3. Rehabilitacja zawodowa

Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, definiuje rehabilitację zawodową jako działania mające na celu **ułatwienie osobom z niepełnosprawnościami uzyskanie i utrzymanie odpowiedniego zatrudnienia oraz awansu zawodowego przez umożliwienie jej korzystania z poradnictwa zawodowego, szkoleń zawodowych i systemu pośrednictwa pracy.**

Do osiągnięcia powyższego celu niezbędne jest:

- dokonanie oceny zdolności do pracy (przeprowadzanie badań lekarskich i psychologicznych oraz ustalenie kwalifikacji, doświadczeń zawodowych, uzdolnień i zainteresowań);
- prowadzenie poradnictwa zawodowego;
- przygotowanie zawodowe uwzględniające perspektywy zatrudnienia;
- dobór odpowiedniego miejsca pracy i jego wyposażenie;
- określenie środków technicznych umożliwiających lub ułatwiających wykonywanie pracy.

Miasto Opole prowadzi rehabilitację zawodową osób z niepełnosprawnościami poprzez podległe jednostki organizacyjne oraz organizacje pozarządowe, w różnych formach, w tym poprzez:

- promocję zatrudniania osób z niepełnosprawnościami,
- kierowanie na staże,
- wsparcie finansowe w formie stypendium stażowego,
- kierowanie na szkolenia,
- wsparcie w postaci bonu na kształcenie ustawiczne,
- udzielanie dotacji na rozpoczęcie działalności gospodarczej,
- zatrudnienie w ramach robót publicznych,
- refundację kosztów wyposażenia stanowiska pracy,
- zwrot kosztów przejazdu i zakwaterowania w związku z podjęciem przez bezrobotnego lub poszukującego pracy zatrudnienia,
- tworzenie miejsc reintegracji społecznej i zawodowej.

Ponadto mieszkańcy Opola mogą korzystać z działalności **Zakładu Aktywności Zawodowej**, prowadzonego w Opolu przez Fundację „DOM”.

Wiodącą jednostką realizującą zadania w zakresie rehabilitacji zawodowej osób z niepełnosprawnościami jest **Powiatowy Urząd Pracy (PUP) w Opolu**.

Osoba z niepełnosprawnością zarejestrowana w PUP, jako bezrobotna albo poszukująca pracy, niepozostająca w zatrudnieniu ma prawo do korzystania z form pomocy na zasadach określonych w ustawie z dnia 20 marca 2025 r. o rynku pracy i służbach zatrudnienia, przy czym wydatki finansowane w odniesieniu do osób z niepełnosprawnością zarejestrowanych jako bezrobotne mogą być finansowane z Funduszu Pracy lub środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON), a w odniesieniu do osób poszukujących pracy niepozostających w zatrudnieniu ze środków PFRON.

W zakresie rehabilitacji zawodowej i aktywizacji osób z niepełnosprawnością, zarejestrowanych w PUP w Opolu, utworzono stanowisko dla doradcy do spraw zatrudnienia w celu

indywidualizowania pomocy dla danej osoby bezrobotnej lub poszukującej pracy i lepszego rozpoznania jej potrzeb, predyspozycji i oczekiwań. Do osiągnięcia powyższego celu niezbędne jest m.in.:

- dokonanie oceny zdolności do pracy (przeprowadzanie badań lekarskich i psychologicznych oraz ustalenie kwalifikacji, doświadczeń zawodowych, uzdolnień i zainteresowań);
- prowadzenie poradnictwa zawodowego;
- dobór odpowiedniego miejsca pracy i jego wyposażenie;
- określenie środków technicznych umożliwiających lub ułatwiających wykonywanie pracy.

Dane statystyczne dotyczące mieszkańców Miasta Opola z niepełnosprawnościami, korzystających ze wsparcia Powiatowego Urzędu Pracy, przedstawiają się następująco.

Tabela 14. Liczba osób z niepełnosprawnością - mieszkańców miasta Opola zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy (bezrobotni i poszukujący pracy) oraz które uzyskały zatrudnienie

Rok	Liczba zarejestrowanych osób z niepełnosprawnością w Powiatowym Urzędzie Pracy (bezrobotni i poszukujący pracy)	Liczba osób z niepełnosprawnością, które uzyskały zatrudnienie
2021	209	106
2022	211	97
2023	225	105
2024	210	87

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Opolu

Podsumowując powyższe dane można zauważyć, że liczba osób z niepełnosprawnością, zarejestrowanych w PUP w Opolu jako bezrobotni i poszukujący pracy w latach 2022 – 2024 r., utrzymywała się na względnie stałym poziomie – z nieznaczną tendencją wzrostową - od 209 osób (w 2021 roku) do 225 osób (w 2023 roku), by zmaleć do 210 osób w 2024 roku.

Wśród bezrobotnych mieszkańców Miasta Opola w 2024 roku były zarejestrowane 183 osoby z niepełnosprawnościami, co stanowiło około 8,2% wszystkich zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy mieszkańców Opola.

Tabela 15. Liczba osób z niepełnosprawnością, bezrobotnych, zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Opolu, z podziałem na płeć i wiek

Rok	Liczba bezrobotnych z niepełnosprawnościami (ogółem)	Kobiety	Mężczyźni	Według wieku				
				18-24	25-34	35-44	45-54	55 i więcej
2021	183	59	124	10	30	41	47	55
2022	195	64	131	13	18	43	57	64
2023	187	65	122	10	22	35	49	71
2024	183	76	107	11	15	37	48	72

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Opolu

Najliczniejszą grupę zarejestrowanych osób bezrobotnych z niepełnosprawnością stanowią osoby w wieku ponad 55 lat. W ewidencji Powiatowego Urzędu Pracy w Opolu odsetek tych osób wynosił w 2024 r. 39,3% ogółu zarejestrowanych osób z niepełnosprawnością. Większość ogółu osób bezrobotnych z niepełnosprawnościami, zarejestrowanych w PUP w Opolu, stanowią mężczyźni - w 2024 roku było to 58 % mężczyzn w stosunku do 42% kobiet.

Tabela 16. Liczba osób bezrobotnych z niepełnosprawnością według wykształcenia

Wykształcenie	2021	2022	2023	2024
wyższe	24	21	24	29
średnie zawodowe	35	34	32	32
średnie ogólnokształcące	22	19	14	18
zasadnicze zawodowe	55	61	49	51
gimnazjalne	5	7	11	7
podstawowe	42	53	57	46
Ogółem	183	195	187	183

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Opolu

Najliczniejszą grupę zarejestrowanych osób z niepełnosprawnością stanowią osoby z wykształceniem podstawowym i zasadniczym zawodowym. W ewidencji Powiatowego Urzędu Pracy w Opolu odsetek tych osób wynosił w 2024 roku odpowiednio 25,1% i 28% ogółu zarejestrowanych osób z niepełnosprawnością.

Tabela 17. Liczba osób z niepełnosprawnością zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Opolu według stopnia niepełnosprawności

Stopień niepełnosprawności	2021	2022	2023	2024
Znaczny	0	1	1	4
Umiarkowany	63	68	64	62
Lekki	120	126	122	117
Ogółem	183	195	187	183

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Opolu

Najliczniejszą grupę zarejestrowanych osób z niepełnosprawnością stanowią osoby z lekkim stopniem niepełnosprawności. W ewidencji Powiatowego Urzędu Pracy w Opolu odsetek tych osób wynosił w 2024 r. 63,9% ogółu zarejestrowanych osób z niepełnosprawnością.

Działania realizowane przez Powiatowy Urząd Pracy w Opolu w ramach rehabilitacji zawodowej osób z niepełnosprawnościami to m. in.:

Staże i szkolenia dla osób z niepełnosprawnościami

Celem głównym jest zwiększenie aktywności zawodowej osób z niepełnosprawnością poprzez zdobycie praktycznego doświadczenia, podniesienie kwalifikacji oraz ułatwienie wejścia na rynek pracy. Stąd popularne są dwie formy wsparcia jak:

- **staż zawodowy**, który umożliwia zdobycie praktycznych umiejętności w rzeczywistych warunkach pracy. Skierowane do osób bezrobotnych lub poszukujących pracy, z orzeczeniem o niepełnosprawności. Uczestnicy otrzymują stypendium stażowe;
- **szkolenia**, które mają na celu podnoszenie kompetencji lub zdobywanie nowych kwalifikacji dostosowanych do potrzeb rynku pracy. Oferta jest dostosowana do potrzeb danej osoby z niepełnosprawnością. Działania te mogą być finansowane ze środków z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON), Funduszu Pracy oraz Funduszy Europejskich. Formy aktywizacji zawodowej realizowane są we współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w Opolu.

Dotacje na rozpoczęcie działalności gospodarczej przez osoby z niepełnosprawnością i refundacja kosztów wyposażenia stanowiska pracy dla osób z niepełnosprawnościami

Celem udzielania dotacji na podjęcie działalności gospodarczej, finansowanych ze środków PFRON, FP czy środków unijnych oraz zwrot kosztów wyposażenia stanowiska pracy osoby z niepełnosprawnością jest aktywizacja zawodowa i społeczna oraz zwiększenie aktywności zawodowej osób z niepełnosprawnością.

- **Dotacje** są jedną z form wsparcia osób z niepełnosprawnością, umożliwiającą im wejście lub powrót na rynek pracy co w znacznym stopniu zwiększa ich samodzielność, a także minimalizuje wykluczenie zawodowe i społeczne. Osoba z orzeczeniem o niepełnosprawności, zarejestrowana w Powiatowym Urzędzie Pracy w Opolu jako bezrobotna lub poszukująca pracy niepozostająca w zatrudnieniu, może uzyskać dotację ze środków PFRON w kwocie nie wyższej niż 6-krotność lub 15-krotność przeciętnego wynagrodzenia. Środki finansowe w postaci dotacji umożliwiają sfinansowanie niezbędnego wyposażenia potrzebnego do uruchomienia planowanego przedsięwzięcia bez konieczności uszczuplania własnego budżetu czy też zaciągania komercyjnego kredytu.
- **Zwrot kosztów wyposażenia stanowiska osoby niepełnosprawnej** zarejestrowanej w Powiatowym Urzędzie Pracy w Opolu jako osoba bezrobotna albo poszukująca pracy, niepozostająca w zatrudnieniu, który może zostać przyznany Pracodawcy ze środków PFRON. Refundacja obejmuje udokumentowane koszty zakupu lub wytworzenia wyposażenia stanowiska pracy, na którym będzie wykonywać pracę osoba z niepełnosprawnością. Przy rozpatrywaniu wniosku Pracodawcy, Powiatowy Urząd Pracy w Opolu ma obowiązek brać pod uwagę:
 - o potrzeby lokalnego rynku pracy;
 - o liczbę osób z niepełnosprawnością o określonych kwalifikacjach, zarejestrowanych w powiatowym urzędzie pracy jako bezrobotne albo poszukujące pracy;
 - o koszty wyposażenia stanowiska pracy;
 - o wkład pracodawcy w wyposażenie tworzonego miejsca pracy.

Dodatkowym warunkiem refundacji jest uzyskanie, wydanej na wniosek starosty (w imieniu, którego działa Dyrektor PUP) pozytywnej opinii Państwowej Inspekcji Pracy odpowiednio o przystosowaniu do potrzeb wynikających z niepełnosprawności osoby zatrudnionej na wyposażonym stanowisku pracy lub o spełnieniu warunków bezpieczeństwa i higieny pracy na tym stanowisku.

Poradnictwo zawodowe dla osób z niepełnosprawnościami

W ramach ww. działań osobom z orzeczonym stopniem niepełnosprawności prowadzono:

- **indywidualne porady zawodowe**, w ramach których wspierano klientów w rozwiązywaniu ich problemów zawodowych, dotyczących głównie wyboru/zmiany zawodu oraz doboru kierunku szkolenia/kształcenia, a także doboru najodpowiedniejszych form wsparcia realizowanych przez Powiatowy Urząd Pracy w Opolu. Ponadto motywowano do działania, monitorowano postępy w realizacji zaplanowanych działań zawodowych. Proces podejmowania decyzji zawodowych przez klientów wspierany był dostarczaniem przez doradcę zawodowego potrzebnych **informacji zawodowych**,
- **grupowe porady zawodowe** skoncentrowane na kompetencjach osobistych ułatwiających uzyskanie zatrudnienia **oraz informacje zawodowe**, w ramach których osoby zainteresowane uzyskiwały informację o wszystkich formach wsparcia realizowanych przez urząd pracy, zasadach ubiegania się o dotację, prawach i obowiązkach wynikających z posiadanego orzeczenia i inne.

Promocja zatrudnienia osób z niepełnosprawnościami

W ramach tego działania PUP w Opolu współorganizuje i uczestniczy w różnorodnych działaniach promujących wśród pracodawców zatrudnianie osób z niepełnosprawnościami.

Miejscem, które w sposób szczególny wspiera rozwój zawodowy osób z niepełnosprawnościami w Mieście Opolu jest **Centrum Re-Start** przy ul. Sienkiewicza 29. Pracownia powstała z inicjatywy Klubu Integracji Społecznej w Miejskim Ośrodku Pomocy Rodzinie w Opolu oraz Powiatowego Urzędu Pracy w Opolu w ramach projektu „Centrum Re-Start – kompleksowy program reintegracji społeczno-zawodowej w Opolu”. Działalność Centrum służy rozwijaniu umiejętności społecznych i zawodowych osób bezrobotnych, w tym z niepełnosprawnościami, a wyposażone pracownie – krawiecka, stolarsko-tapicerska oraz remontowo-budowlana, dają uczestnikom możliwość rozwijania swoich zawodowych kompetencji przy stałym wsparciu wykwalifikowanych specjalistów oraz pracowników socjalnych.

4. Pozostałe działania na rzecz osób z niepełnosprawnościami finansowane ze środków PFRON realizowane przez Miasto Opole

Program „Aktywny Samorząd”

W dniu 30 kwietnia 2018 r. pomiędzy Miastem Opole, a Opolskim Oddziałem Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych zawarto **umowę w sprawie kontynuacji realizowanego od 2012 r. pilotażowego programu „Aktywny samorząd”**. Każdego roku podpisany jest aneks do umowy określający wysokość środków przyznawanych przez Fundusz na dany rok jego realizacji.

Celem głównym programu jest wyeliminowanie lub zmniejszenie barier ograniczających uczestnictwo osób z niepełnosprawnościami w życiu społecznym, zawodowym i w dostępie do edukacji. W ramach zadania realizowane są dwa Moduły:

Moduł I – likwidacja barier utrudniających aktywizację społeczną i zawodową, w tym:

Obszar A - likwidacja bariery transportowej:

- zadanie 1 - pomoc w zakupie i montażu oprzyrządowania do posiadanego samochodu,
- zadanie 2 - pomoc w pozyskaniu prawa jazdy kategorii B.

Obszar B - likwidacja barier w dostępie do uczestnictwa w społeczeństwie informacyjnym:

- zadanie 1, 3 i 4 - pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania,
- zadanie 2 – dofinansowanie szkoleń w zakresie obsługi nabytego w ramach programu sprzętu elektronicznego i oprogramowania.

Obszar C – likwidacja bariery w poruszaniu się:

- zadanie 1 - pomoc w zakupie wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym,
- zadanie 2 - pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym,
- zadanie 3 - pomoc w zakupie protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne, tj. protezy co najmniej na III poziomie jakości,
- zadanie 4 - pomoc w zakupie skutera inwalidzkiego o napędzie elektrycznym lub oprzyrządowania elektrycznego do wózka ręcznego.

Obszar D – pomoc w utrzymaniu aktywności zawodowej

Umożliwia utrzymanie aktywności zawodowej osobie z niepełnosprawnością poprzez zapewnienie opieki dla osoby zależnej - dziecka przebywającego w żłobku lub przedszkolu albo pod inną tego typu opieką - dziennego opiekuna, niani, lub w ramach klubu dziecięcego, punktu przedszkolnego, zespołu wychowania przedszkolnego.

Obszar E – pomoc w kontynuowaniu rehabilitacji w formie wentylacji domowej

Adresowana do osób, które korzystają z koncentratora tlenu lub respiratora w ramach świadczenia udzielanego przez ośrodek domowego leczenia tlenem lub ośrodek wentylacji domowej.

Moduł II - pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym

Ten moduł ma na celu pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym adresowana do osób ze znacznym, umiarkowanym i lekkim stopniem niepełnosprawności, pobierających naukę w szkole policealnej, kolegium, szkole wyższej.

Program „Wyrównywania różnic między regionami”

Celem strategicznym programu jest **wyrównywanie** szans oraz zwiększenie dostępu osób z niepełnosprawnością do rehabilitacji zawodowej i społecznej poprzez:

obszar A – zapewnienie dostępności w wielorodzinnych budynkach mieszkalnych;

obszar B – likwidację barier w urzędach, placówkach edukacyjnych, środowiskowych domach samopomocy, centrach i klubach integracji społecznej lub przedsiębiorstwach społecznych, w zakresie umożliwienia osobom niepełnosprawnym poruszania się i komunikowania;

obszar C – tworzenie spółdzielni socjalnych osób prawnych;

obszar D – likwidację barier transportowych;

obszar E – dofinansowanie wymaganego wkładu własnego w projektach dotyczących aktywizacji i/lub integracji osób niepełnosprawnych;

obszar F – tworzenie warsztatów terapii zajęciowej oraz przeciwdziałanie degradacji infrastruktury istniejących warsztatów terapii zajęciowej (obecnie także środowiskowych domów samopomocy lub zakładów aktywności zawodowej);

obszar G – skierowanie do powiatów poza algorytmem dodatkowych środków na finansowanie zadań ustawowych dotyczących rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych.

Dofinansowanie do usług tłumacza języka migowego lub tłumacza - przewodnika

Usługi tłumacza języka migowego lub tłumacza-przewodnika może wykonywać osoba, która jest tłumaczem przysięgłym, zarejestrowana przez Wojewodę, która prowadzi działalność gospodarczą. Tłumacza wskazuje osoba z niepełnosprawnością.

Program „Samodzielność -Aktywność-Mobilność!” - Mieszkanie dla absolwenta

Celem programu jest wzrost niezależności Beneficjentów programu oraz ułatwienie im aktywności zawodowej i społecznej poprzez zapewnienie samodzielnego mieszkania spełniającego indywidualne kryterium dostępności osoby z niepełnosprawnością. Program skierowany jest do pełnoletnich absolwentów, którzy w ciągu ostatnich 3 lat ukończyli edukację. W ramach programu Beneficjent programu może skorzystać z dofinansowania do kosztów wynajmu mieszkania lub domu, wymienionych w umowie najmu, na okres poszukiwania pracy i rozpoczęcia zatrudnienia do 60 miesięcy. Wysokość dofinansowania zależy od lokalizacji wynajmowanego mieszkania.

Program „Samodzielność - Aktywność-Mobilność!” – Dostępne mieszkanie

Celem Programu jest wzrost niezależności beneficjentów oraz ułatwienie im aktywności zawodowej i społecznej poprzez zapewnienie mieszkania wolnego od barier architektonicznych, jako podstawy samodzielnego realizowania planów zawodowych i społecznych. W ramach programu osoba z niepełnosprawnością poruszająca się na wózku inwalidzkim może uzyskać dopłatę do zamiany mieszkania z barierami architektonicznymi na mieszkanie pozbawione barier, znajdujące się w lokalizacji umożliwiającej samodzielne opuszczenie budynku do poziomu 0 przed budynkiem. Wysokość dofinansowania stanowi różnicę pomiędzy ceną mieszkania nabywanego i sprzedawanego. PFRON publikuje kwartalne wartości maksymalnej kwoty dofinansowania w danym roku, w którym realizowany jest program.

5. Wsparcie środowiskowe

Osoby z zaburzeniami psychicznymi, w tym z niepełnosprawnością intelektualną, chorobą psychiczną i innymi zaburzeniami czynności psychicznych, które wymagają pomocy w codziennym funkcjonowaniu, mogą korzystać z dziennych ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

Środowiskowe Domy Samopomocy

Środowiskowy Dom Samopomocy dla Osób z Zaburzeniami Psychicznymi „Magnolia” w Opolu jest przeznaczony dla 84 osób dorosłych z zaburzeniami psychicznymi, w tym:

- osób przewlekłe psychicznie chorych – Typ A – 30 miejsc (w budynku przy ul. Dambonia 3);
- osób z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu głębokim, znacznym i umiarkowanym, a także osób z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim, jeżeli jednocześnie występują inne zaburzenia, zwłaszcza neurologiczne – Typ B – 30 miejsc (w budynku przy ul. Dambonia 3);
- osób wykazujących inne przewlekłe zaburzenia czynności psychicznych, które zgodnie ze stanem wiedzy medycznej są zaliczane do zaburzeń psychicznych, z wyłączeniem osób czynnie uzależnionych od środków psychoaktywnych, w tym osób z chorobami typu otępiennego – Typ C – 24 miejsca (w budynku przy ul. Stoińskiego 8).

Tabela 18. Liczba osób korzystających z usług Środowiskowego Domu Samopomocy dla Osób z Zaburzeniami Psychicznymi „Magnolia” w Opolu

Rok	Liczba miejsc	Liczba osób korzystających z pobytu
2021	90	112
2022	90	110
2023	84	109
2024	84	113
2025	84	101

Źródło: Dane Wydziału Polityki Społecznej Urzędu Miasta Opola

Środowiskowy Dom Samopomocy w Opolu przy ul. Mielęckiego 4 prowadzony jest przez **Fundację „Dom Rodzinnej Rehabilitacji Dzieci z Porażeniem Mózgowym”** i wspiera 40 osób z upośledzeniem umysłowym w stopniu głębokim, znacznym i umiarkowanym, a także upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim, gdy występują jednocześnie inne zaburzenia, zwłaszcza neurologiczne (typ B).

Środowiskowe domy samopomocy działają w trybie dziennym od poniedziałku do piątku. Do usług realizowanych w tych placówkach należą m.in.: treningi funkcjonowania w codziennym życiu, treningi umiejętności interpersonalnych i rozwiązywania problemów, treningi umiejętności komunikacyjnych, treningi umiejętności spędzania czasu wolnego, poradnictwo i wsparcie

psychologiczne, pomoc w załatwianiu spraw urzędowych, w tym towarzyszenie uczestnikowi w trakcie ich załatwiania, pomoc w dostępie do niezbędnych świadczeń zdrowotnych, niezbędna opieka, terapia ruchowa, ciepły posiłek oraz inne formy postępowania przygotowujące do uczestnictwa w warsztatach terapii zajęciowej lub podjęcia zatrudnienia, w tym w warunkach pracy chronionej na przystosowanym stanowisku pracy.

Realizacja Programu „Opieka wytchnieniowa”

Od 2021 roku mieszkańcy Opola mają możliwość skorzystania z całodobowej usługi opieki wytchnieniowej w ramach rządowego programu pn. „Opieka wytchnieniowa”, finansowanego ze środków Funduszu Solidarnościowego.

Program kierowany jest do członków rodzin lub opiekunów, sprawujących bezpośrednią opiekę nad:

- dziećmi z orzeczeniem o niepełnosprawności,
- osobami posiadającymi:
 - a) orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności (zgodnie z ustawą z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych) albo
 - b) orzeczenie traktowane na równi z orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności

– poprzez możliwość uzyskania doraźnej, czasowej pomocy w formie usługi opieki wytchnieniowej.

Wsparcie członków rodzin lub opiekunów sprawujących bezpośrednią opiekę nad osobami z niepełnosprawnością ma na celu umożliwienie uzyskania doraźnej, czasowej pomocy i odciążenie od codziennych obowiązków łączących się ze sprawowaniem opieki nad osobą z niepełnosprawnością przez zapewnienie czasowego zastępstwa, w tym zakresie. Dzięki temu wsparciu, osoby zaangażowane na co dzień w sprawowanie opieki nad osobą z niepełnosprawnością mogą dysponować czasem, który mogą przeznaczyć m. in. na załatwienie niezbędnych spraw. Usługi opieki wytchnieniowej mogą służyć również okresowemu zabezpieczeniu potrzeb osoby z niepełnosprawnością w sytuacji, gdy członkowie rodzin lub opiekunowie z różnych powodów nie mogą wykonywać swoich obowiązków.

Wsparcie to realizowane jest:

- w formie pobytu dziennego w miejscu zamieszkania osoby niepełnosprawnej;
- w formie pobytu całodobowego.

Realizacja Programu „Opieka wytchnieniowa” w latach 2021-2025 r. z podziałem na formy przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 19. Realizacja Programu „Opieka wychnieniowa” w 2021 r. z podziałem na formy

Lp.	Realizacja Programu „Opieka wychnieniowa” w 2021 r. z podziałem na formy:	Liczba osób	Liczba godzin/dni	Środki finansowe
1	Pobyt dzienny	15 osób z niepełnosprawnością w tym: 5 dzieci, 10 osób z orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności	2400 h	97 920,00 zł - środki Funduszu Solidarnościowego + 7000 zł - środki finansowe Miasta Opola przeznaczone na koordynację zadania (koszty administracyjne)
2	Specjalistyczne poradnictwo	15 członków rodzin lub opiekunów w tym: 8 członków rodzin lub opiekunów sprawujących bezpośrednią opiekę nad osobami o znacznym stopniu niepełnosprawności, 7 członków rodzin lub opiekunów sprawujących bezpośrednią opiekę nad dziećmi z orzeczeniem o niepełnosprawności	300 h	30 600,00 zł - środki Funduszu Solidarnościowego + 2800 zł - środki finansowe Miasta Opola przeznaczone na koordynację zadania (koszty administracyjne)
3	Pobyt całodobowy	15 osób z orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności	210 dni	63 000,00 zł (środki Funduszu Solidarnościowego)

Tabela 20. Realizacja Programu „Opieka wychnieniowa” w 2022 r. z podziałem na formy

Lp.	Realizacja Programu „Opieka wychnieniowa” w 2022 r. z podziałem na formy:	Liczba osób	Liczba godzin/dni	Środki finansowe
1	Pobyt dzienny	58 osób z niepełnosprawnością w tym: 13 dzieci, 45 osób z orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności	12 087 h	489 600,00 zł - środki Funduszu Solidarnościowego + 10 000 zł - środki finansowe Miasta Opola przeznaczone na koordynację zadania (koszty administracyjne)
2	Pobyt całodobowy	15 osób z orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności	207 dni	76 590,00 zł (środki Funduszu Solidarnościowego)

Tabela 21. Realizacja Programu „Opieka wychnieniowa” w 2023 r. z podziałem na formy

Lp.	Realizacja Programu „Opieka wychnieniowa” w 2023 r. z podziałem na formy:	Liczba osób	Liczba godzin/dni	Środki finansowe
1	Pobyt dzienny	54 osób z niepełnosprawnością w tym: 11 dzieci, 43 osób z orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności	12 000 h	489 600 zł - środki Funduszu Solidarnościowego + 10 000 zł - środki finansowe Miasta Opola przeznaczone na koordynację zadania (koszty administracyjne)
2	Pobyt całodobowy	20 osób z orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności	266 dni	119 700 zł (środki Funduszu Solidarnościowego).

Tabela 22. Realizacja Programu „Opieka wychnieniowa” w 2024 r. z podziałem na formy

Lp.	Realizacja Programu „Opieka wychnieniowa” w 2024 r. z podziałem na formy:	Liczba osób	Liczba godzin /dni	Środki finansowe
1.	Pobyt dzienny	42 osoby z niepełnosprawnością w tym: 10 dzieci, 32 osoby z orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności	9 600 h	480 000 zł - środki Funduszu Solidarnościowego + 20 000 zł - środki finansowe Miasta Opola przeznaczone na koordynację zadania (koszty administracyjne)
2.	Pobyt całodobowy	19 osób z orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności	266 dni	106 400 zł (środki Funduszu Solidarnościowego).

Tabela 23. Realizacja Programu „Opieka wychnieniowa” w 2025 r. z podziałem na formy

Lp.	Realizacja Programu „Opieka wychnieniowa” w 2025 r. z podziałem na formy:	Liczba osób	Liczba godzin /dni	Środki finansowe
1.	Pobyt dzienny	29 osób z niepełnosprawnością w tym: 9 dzieci, 20 osób z orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności	6 856 h	348 703,54 zł – środki Funduszu Solidarnościowego + 20 000 zł - środki finansowe Miasta Opola przeznaczone na koordynację zadania (koszty administracyjne)
2.	Pobyt całonocowy	11 osób z orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności	150 dni	60 000,00 zł - środki Funduszu Solidarnościowego

Źródło: Wydział Polityki Społecznej UM Opola oraz MOPR Opole

Realizacja Programu „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością”

Ważnym elementem polityki społecznej w Mieście Opolu jest zapewnienie osobom z niepełnosprawnością asystentury. W ramach wsparcia w tym zakresie w Mieście Opolu od 2021 roku realizowane jest **program rządowy pn. „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością”**.

Program „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością” ma na celu zapewnienie dostępności do usługi asystenta, tj. wsparcia w wykonywaniu codziennych czynności oraz funkcjonowaniu w życiu społecznym osób niepełnosprawnych. Celem rozpowszechniania usług asystenta jest zwiększenie szans osób niepełnosprawnych na prowadzenie bardziej samodzielnego i aktywnego życia. Świadczenie usługi asystenta osobistego osoby niepełnosprawnej, ma na celu pomoc uczestnikom w wykonywaniu codziennych czynności oraz funkcjonowaniu w życiu społecznym dla:

- dzieci do 16 roku życia z orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji,
- osób niepełnosprawnych posiadających orzeczenie o niepełnosprawności:
 - a) o stopniu znacznym lub
 - b) o stopniu umiarkowanym albo
 - c) traktowane na równi do wymienionych w lit. a i b.

Zadanie realizowane było w formie zapewnienia usług asystenta osobistego polegających na pomocy asystenta osobom niepełnosprawnym (beneficjentom) w takich czynnościach jak:

- wykonywaniu czynności dnia codziennego dla uczestnika Programu;
- wyjściu, powrocie lub dojazdach z uczestnikiem Programu w wybrane przez uczestnika miejsca;
- załatwianiu spraw urzędowych;
- korzystaniu z dóbr kultury (np. muzeum, teatr, kino, galerie sztuki, wystawy);
- zaprowadzaniu dzieci z orzeczeniem o niepełnosprawności do placówki oświatowej lub przyprowadzaniu ich z niej.

Tabela 24. Realizacja Programu „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej” w latach 2021-2025

Realizacja Programu „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością” (rok)	Łączna liczba osób z niepełnosprawnością, którym przyznano usługi asystenta	Ogólna liczba wykonanych godzin usług asystenta dla osób	Środki finansowe
2021 r.	26 osób z niepełnosprawnością w tym: 9 osób z orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności, 17 dzieci w wieku do 16 r. życia spełniających zapisy Programu	4 616,50 godzin	197 920,64 zł w tym: 190 920,64 zł środki Funduszu Solidarnościowego + 7 000 zł środki finansowe Miasta Opola przeznaczone na koordynację zadania (koszty administracyjne)
2022 r.	103 osoby z niepełnosprawnością w tym: 11 osób z orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, 65 osób z orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności, 27 dzieci w wieku do 16 r. życia spełniających zapisy Programu.	34 304 godziny	1 482 272 zł w tym: 1 462 272 zł środki Funduszu Solidarnościowego + 20 000 zł środki finansowe Miasta Opola przeznaczone na koordynację zadania (koszty administracyjne)
2023 r.	129 osób z niepełnosprawnością w tym: 14 osób z orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, 88 osób z orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności (w tym z niepełnosprawnością sprzężoną), 26 dzieci w wieku do 16 r. życia spełniających zapisy Programu.	58 029 godzin	2 466 525 zł w tym: 2 436 525 zł środki Funduszu Solidarnościowego + 30 000 zł środki finansowe Miasta Opola przeznaczone na koordynację zadania (koszty administracyjne)
2024 r.	150 osób z niepełnosprawnością w tym: 10 osób z orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, 114 osób z orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności (w tym z niepełnosprawnością sprzężoną), 26 dzieci w wieku do 16 r. życia spełniających zapisy Programu.	33 270 godzin	1 789 665,24 zł w tym: 1 759 665,24 zł środki Funduszu Solidarnościowego + 30 000 zł środki finansowe Miasta Opola przeznaczone na koordynację zadania (koszty administracyjne)
2025 r.	75 osób z niepełnosprawnością w tym: 7 osób z orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, 47 osób z orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności (w tym z niepełnosprawnością sprzężoną), 21 dzieci w wieku do 16 r. życia spełniających zapisy Programu.	34 235 godzin	1 934 153,22 zł w tym: 1 874 153,22 zł środki Funduszu Solidarnościowego + 60 000 zł środki finansowe Miasta Opola przeznaczone na koordynację zadania (koszty administracyjne)

Źródło: Wydział Polityki Społecznej UM Opola oraz MOPR Opole

Tworzenie warunków pełnej dostępności do usług opiekuńczych

Zapewnienie usług opiekuńczych osobie, która wymaga pomocy osób drugih, samotnej, pozbawionej pomocy innych osób (również rodziny) w miejscu jej zamieszkania, która z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymaga pomocy innych osób, jest zadaniem obowiązkowym gminy. Taka pomoc może być również przyznawana osobie, która wymaga pomocy innych osób, a rodzina nie jest w stanie jej udzielić.

Tabela 25. Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych w latach 2020-2025

rok	2020	2021	2022	2023	2024	2025
liczba osób	449	419	389	360	325	298

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2020, 2021, 2022, 2023, 2024, 2025 rok

Realizacja tego świadczenia umożliwia przede wszystkim osobom starszym, schorowanym, z niepełnosprawnościami pozostanie w swoim środowisku zamieszkania i jest ważnym narzędziem deinsytucjonalizacji w pomocy społecznej.

Świadczenie usług transportu specjalistycznego dla osób z niepełnosprawnością – mieszkańców Miasta Opola mających trudności w poruszaniu się

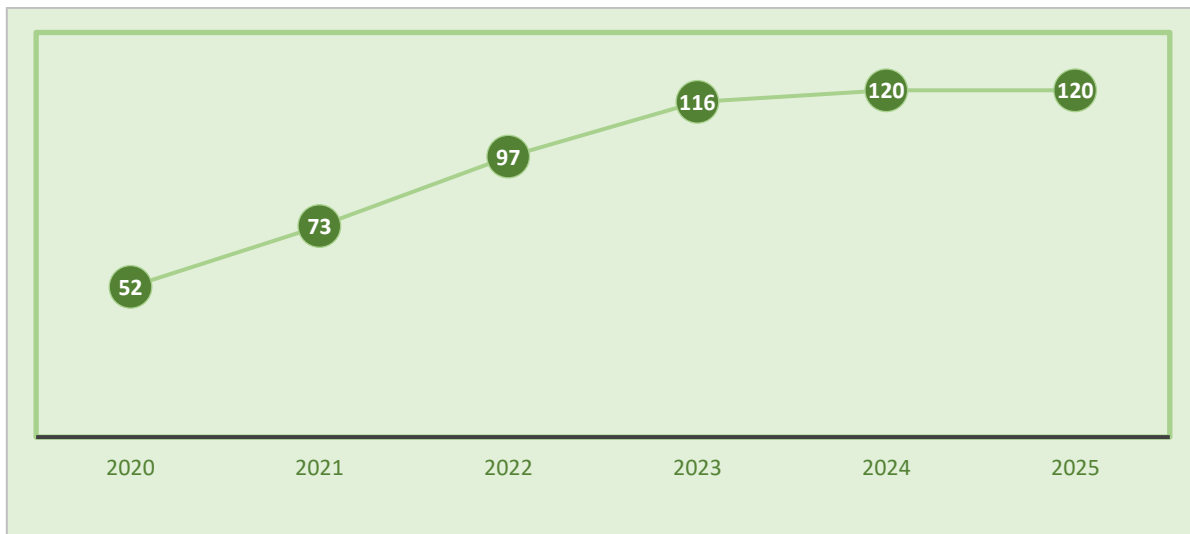
Od 2007 roku w Mieście Opolu ze środków budżetu Miasta Opola świadczone są **usługi transportowe dla osób z niepełnosprawnością, mających trudności w poruszaniu się**. Realizowana w Mieście Opolu usługa wykracza poza obowiązkowe zadania gminy. Mieści się natomiast w zadaniach powiatu, o których mowa art. 4 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym. Usługa jest realizowana poprzez podmioty zewnętrzne wyłaniane w drodze przepisów ustawy Prawo zamówień publicznych. Samochody przystosowane są do przewozu osób z niepełnosprawnością, w tym na wózkach inwalidzkich. Osoby z niepełnosprawnością korzystające z usługi dowożone są do pracy, na rehabilitację, uczelnię, do centrów handlowych, restauracji, na spotkanie ze znajomymi itp.

W latach 2023-2024 usługa transportowa była świadczona pięcioma pojazdami przystosowanymi do przewozu osób z niepełnosprawnościami, w tym osób poruszających się na wózkach inwalidzkich. W dni robocze tj.: od poniedziałku do piątku w godz. od 6:00 do 18: 00 usługę świadczyło 5 pojazdów. Natomiast w godz. od 18:00 do 22:00 usługę świadczyły 2 pojazdy. W dni ustawowo wolne od pracy i soboty w godz. od 8:00 do 20:00 usługę świadczył 1 pojazd.

W dniu 13 grudnia 2024 r. została zawarta umowa o świadczenie usług transportu specjalistycznego dla osób z niepełnosprawnościami - mieszkańców miasta Opola mających trudności w poruszaniu się na okres od 1 stycznia 2025 r. do 31 grudnia 2026 r. Obecnie usługa świadczona jest w dni robocze tj.: od poniedziałku do piątku w godz. od 6:00 do 18: 00 przez 5 pojazdów, natomiast w godz. od 18:00 do 22:00 przez 2 pojazdy.

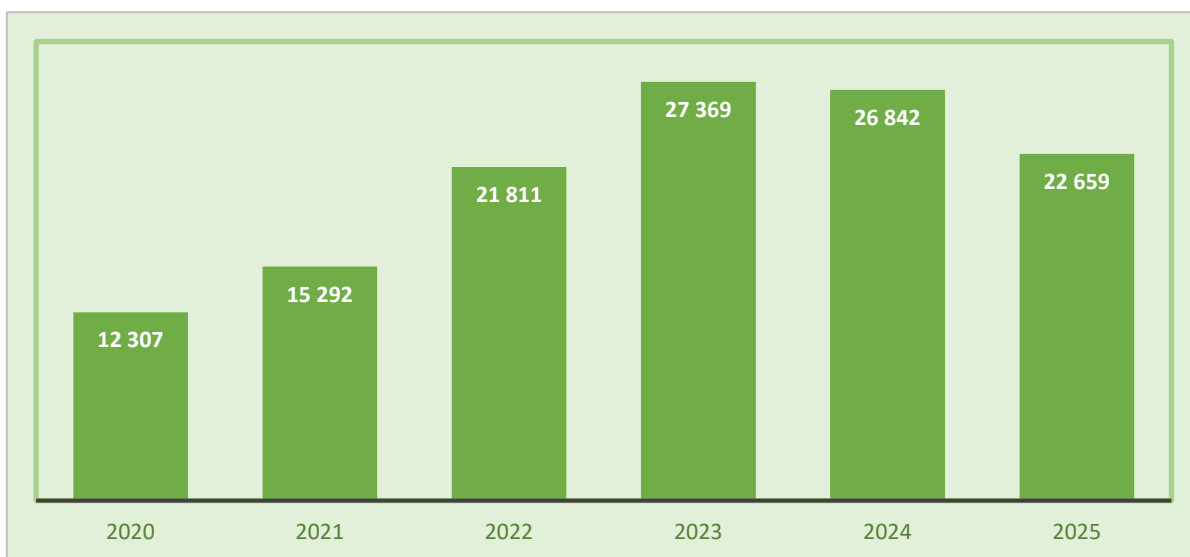
Realizację zadania w latach 2020 - 2025 obrazują szczegółowo wykres 6 i 7 oraz tabela 26.

Wykres 6. Średnia miesięczna liczba osób korzystających z usługi transportu specjalistycznego dla osób z niepełnosprawnościami – mieszkańców miasta Opola w latach 2020-2025

Źródło: Wydział Polityki Społecznej Urzędu Miasta Opola

Wykres 7. Liczba kursów wykonanych w ramach usługi transportu specjalistycznego dla osób z niepełnosprawnościami - mieszkańców miasta Opola w latach 2020-2025

Źródło: Wydział Polityki Społecznej Urzędu Miasta Opola

Tabela 26. Kwota przeznaczona na realizację usługi transportu specjalistycznego dla osób z niepełnosprawnościami w latach 2020-2025

Lata	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Kwota	593 775	591 675	707 095	704 405	1 099 200	1 054 200

Źródło: Wydział Polityki Społecznej Urzędu Miasta Opola

6. Zapewnienie dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami

Dostępność

Do polskiego porządku prawnego weszła nowa, przełomowa ustawa z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (UZD). Stwarza ona ramy prawno-organizacyjne do urzeczywistnienia idei dostępności w naszym kraju, nakładając na wszystkie podmioty publiczne obowiązek zapewnienia dostępności w aspekcie architektonicznym, cyfrowym i informacyjno – komunikacyjnym.

Zgodnie z art. 2 ustawy o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami dostępność jest definiowana jako – **dostępność architektoniczna, cyfrowa oraz informacyjno-komunikacyjna**, co najmniej w zakresie określonym przez minimalne wymagania, o których mowa w art. 6, będąca wynikiem uwzględnienia uniwersalnego projektowania albo zastosowania racjonalnego usprawnienia.

Dostępność została również zdefiniowana w art. 9 Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych - Aby umożliwić osobom z niepełnosprawnościami niezależne życie i pełny udział we wszystkich sferach życia, Państwa Strony podejmą odpowiednie środki w celu zapewnienia im, na zasadzie równości z innymi osobami, dostępu do środowiska fizycznego, środków transportu, informacji i komunikacji, w tym technologii i systemów informacyjno-komunikacyjnych, a także do innych urządzeń i usług, powszechnie dostępnych lub powszechnie zapewnianych, zarówno na obszarach miejskich, jak i wiejskich.

Zgodnie z art. 6 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami minimalne wymagania służące zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami obejmują:

1. w zakresie dostępności architektonicznej:

- zapewnienie wolnych od barier poziomych i pionowych przestrzeni komunikacyjnych budynków,
- instalację urządzeń lub zastosowanie środków technicznych i rozwiązań architektonicznych w budynku, które umożliwiają dostęp do wszystkich pomieszczeń z wyłączeniem pomieszczeń technicznych,
- zapewnienie informacji na temat rozkładu pomieszczeń w budynku, co najmniej w sposób wizualny i dotykowy lub głosowy,
- zapewnienie wstępu do budynku osobie korzystającej z psa asystującego, o którym mowa w art. 2 pkt 11 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych,
- zapewnienie osobom ze szczególnymi potrzebami możliwości ewakuacji lub ich uratowania w inny sposób;

2. w zakresie dostępności cyfrowej – wymagania określone w ustawie z dnia 4 kwietnia 2019 r. o dostępności cyfrowej stron internetowych i aplikacji mobilnych podmiotów publicznych;

3. w zakresie dostępności informacyjno-komunikacyjnej:

- obsługę z wykorzystaniem środków wspierających komunikowanie się, o których mowa w art. 3 pkt 5 ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o języku migowym i innych środkach komunikowania się lub przez wykorzystanie zdalnego dostępu online do usługi tłumacza przez strony internetowe i aplikacje,
- instalację urządzeń lub innych środków technicznych do obsługi osób słabosłyszących, w szczególności pętli indukcyjnych, systemów FM lub urządzeń opartych o inne technologie, których celem jest wspomaganie słyszenia,
- zapewnienie na stronie internetowej danego podmiotu informacji o zakresie jego działalności – w postaci elektronicznego pliku zawierającego tekst odczytywalny maszynowo, nagrania treści w polskim języku migowym oraz informacji w tekście łatwym do czytania,
- zapewnienie, na wniosek osoby ze szczególnymi potrzebami, komunikacji z podmiotem publicznym w formie określonej w tym wniosku.

Na **dostępność architektoniczną** składają się wszystkie elementy, które tworzą daną przestrzeń. To one wpływają na łatwość poruszania się po niej. Nie jest to tylko wnętrze budynku, ale też m.in. jego otoczenie.

Dostępność informacyjno-komunikacyjna to jasny i zrozumiały dla wszystkich sposób przekazywania informacji. Wśród odbiorców informacji mogą być osoby z niepełnosprawnościami, na przykład wzroku lub słuchu, jak również osoby o ograniczonych możliwościach poznawczych.

Dostępność cyfrowa zapewnia, że strony internetowe, aplikacje i inne technologie cyfrowe są łatwe do używania przez wszystkich ludzi, w tym osoby z niepełnosprawnościami. Każdy, niezależnie od swoich możliwości, może korzystać z tych technologii bez przeszkód.

Osoby ze szczególnymi potrzebami

W myśl UZD: osoba ze szczególnymi potrzebami to nie tylko osoba z niepełnosprawnościami, to: „osoba, która ze względu na swoje cechy zewnętrzne lub wewnętrzne, albo ze względu na okoliczności, w których się znalazła, musi podjąć dodatkowe działania lub zastosować dodatkowe środki w celu przezwyciężenia bariery, aby uczestniczyć w różnych sferach życia na zasadzie równości z innymi osobami”.

Do grona osób ze szczególnymi potrzebami można zaliczyć m.in.:

1. osoby z niepełnosprawnościami,
2. osoby niewidome i niedowidzące,
3. osoby g/Głuche i słabosłyszące,
4. osoby z niepełnosprawnością intelektualną, osoby w kryzysie zdrowia psychicznego,
5. osoby starsze,
6. osoby ze złamaną kończyną,
7. kobiety w ciąży,
8. rodzica z małym dzieckiem,
9. osobę z ciężkim bagażem,
10. uchodźców, obcokrajowców
11. osoby, które w danej chwili pozbawione są wsparcia (technologii asystujących) itp.

12. osoby po urazach, w trakcie rekonwalescencji, w trakcie farmakoterapii (powyższa lista nigdy nie będzie kompletna).

Biuro ds. Dostępności

W Urzędzie Miasta Opola od lutego 2024 r. funkcjonuje **Biuro ds. Dostępności (BD)**. Głównym zadaniem Biura jest zwiększanie dostępności Miasta Opola dla wszystkich w tym dla osób z dodatkowymi potrzebami np. z różnymi niepełnosprawnościami. Celem działalności Biura jest tworzenie i wdrażanie działań na rzecz pełnego uczestnictwa osób ze szczególnymi potrzebami w przestrzeni Miasta. Działania dzielone są na te kierowane bezpośrednio do osób ze szczególnymi potrzebami i ich otoczenia oraz mające na celu tworzenie przyjaznej infrastruktury, aby osoby te mogły swobodnie i niezależnie funkcjonować w środowisku społecznym.

Koordinator Dostępności

Koordinatorzy Dostępności funkcjonują od września 2020 r., zgodnie z obowiązkiem jaki wynika z ustawy o dostępności. Osoby powołane do tej funkcji odpowiadają za szeroko rozumianą dostępność w kontekście osób ze zróżnicowanymi potrzebami. To stanowisko, którego zadaniem jest przede wszystkim wysokopoziomowe zarządzanie rozwiązaniami z zakresu zwiększania dostępności, a w szczególności koordynowanie działań w tym kierunku. Do obowiązków osób pracujących w tym zawodzie należy również raportowanie i monitorowanie zadań związanych z dostępnością.

Prezydent Miasta Opola wyznaczył **Koordinatora ds. dostępności w Urzędzie Miasta Opola**. Koordynator dostępności odpowiada między innymi za wsparcie osób ze szczególnymi potrzebami w dostępie do usług świadczonych przez Urząd Miasta Opola oraz monitorowanie zapewnienia przez ten Urząd dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami. Ponadto koordynator sporządza plan działania na rzecz poprawy zapewniania dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami w Urzędzie Miasta Opola.

Zadania szczegółowe Biura i Koordynatora:

- realizacja zadań służących zapewnieniu dostępności zgodnie z wymaganiami określonymi w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami,
- monitorowanie działalności Urzędu Miasta Opola w zakresie zapewniania dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami,
- podejmowanie działań prowadzących do zwiększania dostępności Urzędu Miasta Opola dla osób ze szczególnymi potrzebami,
- wsparcie osób ze szczególnymi potrzebami w dostępie do usług świadczonych przez Urząd Miasta Opola,
- przygotowanie i koordynacja wdrożenia planu działania na rzecz poprawy zapewniania dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami,
- prowadzenie działań na rzecz promocji dostępności,
- rozpatrywanie wniosków o zapewnienie dostępności,

- współdziałanie z komórkami organizacyjnymi Urzędu i miejskimi jednostkami organizacyjnymi w zakresie zadań, o których mowa w pkt. 1-7.

Zespół ds. Dostępności

Ponadto Prezydent Miasta Opola powołał **zespół ds. dostępności**, którego zadaniem jest:

1. współpraca z koordynatorem do spraw dostępności w zakresie realizacji zadań zgodnie z wymaganiami określonymi w art. 6 ustawy o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami,
2. współpraca z koordynatorem do spraw dostępności w zakresie realizacji zadań w obszarze dostępności świadczonych usług tj.:
 - zapewnienie równości szans i niedyskryminacji w kontakcie z urzędnikiem,
 - zapewnienie optymalnego, dla osoby korzystającej z usługi, sposobu komunikowania się z uwzględnieniem środków wspomagających komunikowanie się,
 - analiza komunikatów dostępnych na stronach internetowych pod kątem ich dostępności i zrozumienia przez wszystkich,
 - wyposażenie urzędników w wiedzę niezbędną w kontakcie z osobami o różnego rodzaju potrzebach wynikających z niepełnosprawności.
3. współpraca z koordynatorem do spraw dostępności przy monitorowaniu zadań związanych z wdrożeniem planu działania w zakresie zapewnienia dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami,
4. przedstawianie propozycji zmian i opiniowanie aktów prawnych i innych dokumentów dotyczących zapewniania dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami,
5. prowadzenie działań na rzecz promocji dostępności,
6. współpraca z koordynatorem ds. dostępności przy prowadzeniu analiz i opracowań oraz określanie wytycznych w obszarze zapewniania dostępności.

Plan działania na rzecz poprawy zapewnienia dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami w Urzędzie Miasta Opola na lata 2025 – 2028

Na podstawie art. 14 w związku z art. 6 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami przyjęty został **Plan działania na rzecz poprawy zapewnienia dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami w Urzędzie Miasta Opola na lata 2025 – 2028**.

W Planie określone zostały kierunki działań Urzędu Miasta Opola oraz Miejskich Jednostek Organizacyjnych w zakresie poprawy dostępności w czterech wymiarach: architektonicznym, cyfrowym, informacyjno-komunikacyjnym oraz w zakresie innych działań w obszarze dostępności.

Dokument systematyzuje oraz gromadzi informacje o planowanych do podjęcia działaniach jakie mają prowadzić do zapewniania możliwie najwyższego poziomu dostępności usług świadczonych dla mieszkańców. Plan wskazuje na działania, których realizacja przyczyni się do podwyższenia poziomu dostępności architektonicznej, informacyjno-komunikacyjnej oraz cyfrowej. Dostępne budynki, usprawnienia obsługi mieszkańców, otwarte na obsługę osób ze szczególnymi potrzebami podejście pracowników Urzędu oraz Miejskich Jednostek Organizacyjnych - to plan, który w sposób priorytetowy będzie realizowany przez najbliższe lata.

Miasto będzie wspólnie dążyć do wyrównania szans oraz dostępu wszystkich mieszkańców naszego Miasta w tym osób ze szczególnymi potrzebami do otoczenia fizycznego, społecznego, kulturalnego, rekreacji, wypoczynku, sportu, opieki zdrowotnej, edukacji, pracy, transportu, informacji i środków komunikacji m.in. poprzez:

1. projektowanie przestrzeni oraz tworzenie produktów i usług uwzględniających potrzeby zróżnicowanych wiekowo grup mieszkańców w tym osób ze szczególnymi potrzebami,
2. likwidację barier architektonicznych i modernizację budynków,
3. edukację społeczną w obszarze dostępności architektonicznej, cyfrowej oraz informacyjno-komunikacyjnej w tym organizację kampanii społecznych, szkoleń, warsztatów czy konferencji,
4. sieciowanie i budowanie partnerstwa na rzecz dostępności w Mieście Opolu. Chcemy, by idea zapewnienia dostępności była realizowana wspólnie, w jak najszerszym gronie. Będziemy w tym zakresie współpracować z organizacjami pozarządowymi, środowiskiem reprezentującym m.in. osoby z niepełnosprawnościami, seniorów, a także z uczelniami wyższymi,
5. promocję i realizację działań na rzecz poprawy dostępności miasta – przestrzeni publicznych, budynków i usług,
6. realizację działań w obszarze dostępności informacyjno – komunikacyjnej w tym: wdrożenie standardów stosowania prostego języka w Urzędzie Miasta Opola oraz w Miejskich Jednostkach Organizacyjnych, zakup urządzeń lub innych środków technicznych do obsługi osób słabosłyszących,
7. realizację działań w obszarze dostępności cyfrowej dzięki, której z serwisów internetowych i aplikacji mobilnych będą mogły w pełni korzystać osoby ze szczególnymi potrzebami. Zwiększymy dostępność cyfrową m.in. dla osób g/Głuchych i z dysfunkcją wzroku m.in. poprzez tworzenie materiałów graficznych, multimedialnych oraz audiowizualnych z uwzględnieniem zasad projektowania uniwersalnego,
8. rozwój usług społecznych dedykowanych osobom ze szczególnymi potrzebami,
9. wdrożenie Strategii Dostępności dla Miasta Opola,
10. uruchomienie platformy internetowej, na której osoby ze szczególnymi potrzebami z Miasta Opola znajdą kompleksowe informacje na temat przysługujących im praw i udogodnień.

Realizacja tych zadań ma na celu poprawę dostępności Miasta Opola i podniesienie jakości obsługi mieszkańców, zwłaszcza osób mających szczególne potrzeby w myśl zapisów ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami. Wyżej wymienione działania będziemy wprowadzać w oparciu o wdrożone w 2025 r. „Standardy Dostępności w Samorządzie”. Standardy Dostępności w Samorządzie to dokument zawierający zestaw wskázówek, wytycznych i dobrych praktyk dotyczących zapewniania lub poprawy dostępności usług publicznych świadczonych przez samorząd terytorialny. Dostępność miast w różnych skalach przestrzennych odgrywa coraz większe znaczenie. Wciąż jest wiele do zrobienia w tym obszarze. Dlatego też jako Miasto Opole będziemy promować i realizować działania na rzecz poprawy dostępności – m.in. przestrzeni publicznych i budynków. Wprowadzanie rozwiązań dostępnościowych w zakresie usług i przestrzeni podmiotu to proces długofalowy, rozłożony na lata. Szczególnym wyzwaniem w najbliższych latach będzie tworzenie warunków do tego, aby Miasto było

przygotowane na zmieniającą się rzeczywistość. To z czym będziemy musieli się w dłuższym horyzoncie zmierzyć to przede wszystkim zmiana struktury potrzeb, a także projektowanie rozwiązań, produktów, usług wynikających i uwzględniających potrzeby dorastającego oraz starzejącego się społeczeństwa. Osiągnięcie sukcesu w tym obszarze wymaga szeregu skoordynowanych działań, praktycznie w każdej sferze życia Miasta.

CZĘŚĆ PROGRAMOWA

I. Priorytetowe kierunki działań Miasta Opola na rzecz osób z niepełnosprawnościami

Do głównych działań Miasta Opola na rzecz osób z niepełnosprawnościami można zaliczyć:

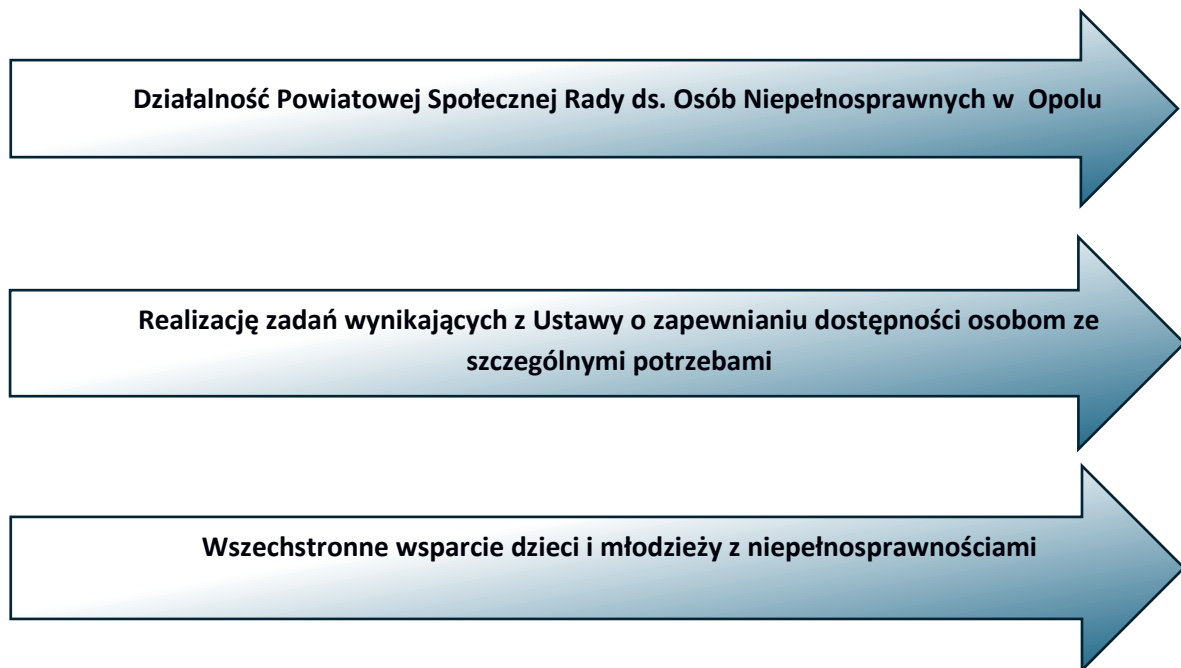
Prowadzenie działań edukacyjno-informacyjnych mających na celu kształtowanie i rozwijanie świadomości społecznej w zakresie właściwego postrzegania powszechnego problemu niepełnosprawności

Rehabilitację zawodową i społeczną

Wsparcie socjalne i środowiskowe

Świadczenie usług transportowych dla mieszkańców Miasta Opola z niepełnosprawnościami mających trudności w poruszaniu się

Realizację programów finansowanych z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych

II. Analiza SWOT

Analiza SWOT jest jedną z podstawowych metod analizy strategicznej, może być także wykorzystywana w działalności doradczej jako technika diagnozy organizacji. Można ją stosować z powodzeniem do dowolnego przedsięwzięcia łącznie z programowaniem strategicznym. Nazwa metody jest akronimem angielskich słów *strengths* (mocne strony), *weaknesses* (słabe strony), *opportunities* (szanse potencjalne lub zaistniałe w otoczeniu), *threats* (zagrożenia prawdopodobne lub istniejące w otoczeniu). Jej istotą jest identyfikacja czynników, które mogą wpływać na przedsięwzięcie oraz posegregowanie ich na cztery grupy, a mianowicie:

MOCNE STRONY – wewnętrzne uwarunkowania, które stanowią mocne strony Miasta, a których podtrzymywanie będzie prowadzić do dalszego rozwoju w przyszłości. Stanowią one potencjał Miasta;

SŁABE STRONY- wewnętrzne uwarunkowania, które z kolei nie wnoszą nic nowego do rozwoju Miasta, powodują jego słabszy rozwój i opóźniają podejmowanie różnych działań. Ważne, aby przeciwdziałać ich szkodliwemu rozwojowi;

SZANSE – uwarunkowania zewnętrzne, są one zewnętrznymi czynnikami niezależnymi od działalności Miasta. Mają one jednak pozytywny wpływ na dalsze jego losy, dlatego wskazane jest branie ich pod uwagę i podjęcie odpowiednich działań w kierunku ich rozwoju;

ZAGROŻENIA – uwarunkowania zewnętrzne, które jak powyższe są czynnikami niezależnymi, ale ich funkcjonowanie wpływa niekorzystnie na rozwój polityki społecznej Miasta, dlatego należy ich unikać.

Celem analizy SWOT jest określenie wewnętrznego potencjału miasta w oparciu o słabe i mocne strony mogące mieć wpływ na podejmowane działania oraz prognoza strategii postępowania w celu minimalizacji zagrożeń, wykorzystania szans i zmian w kontekście poprawy jakości życia osób z niepełnosprawnością oraz zwiększenia ich aktywności zawodowej i społecznej.

Analiza SWOT miasta Opola w kontekście poprawy jakości życia osób z niepełnosprawnością oraz zwiększenia ich aktywności zawodowej i społecznej.

<p style="text-align: center;">MOCNE STRONY CZYNNIK WEWNĘTRZNY</p>	<p style="text-align: center;">SŁABE STRONY CZYNNIK WEWNĘTRZNY</p>
<ol style="list-style-type: none"> 1. Utworzenie Biura ds. Dostępności oraz powołanie przy Prezydencie Miasta Opola Zespołu ds. Dostępności. 2. Wprowadzenie „Standardów Dostępności w Samorządzie”. 3. Szkolenia oraz warsztaty organizowane przez Biuro ds. Dostępności w obszarze wprowadzonych Standardów. 4. Budowanie partnerstw w obszarze Dostępność + (porozumienia o współpracy). 5. Budowanie świadomości społecznej w obszarze Dostępność +. 6. Działania wspierające rozwój rynku pracy dla osób z niepełnosprawnością. 7. Dobra organizacja pracy Urzędu Miasta Opola oraz miejskich jednostek organizacyjnych w zakresie wsparcia osób z niepełnosprawnością i ich rodzin. 8. Wsparcie finansowe dla osób z niepełnosprawnością z PFRON i budżetu miasta Opola. 9. Pozyskiwanie środków pozabudżetowych na realizację zadań w zakresie pomocy społecznej, aktywizacji bezrobotnych osób z niepełnosprawnością. 10. Realizacja programów celowych PFRON. 11. Otoczenie programowe – problem niepełnosprawności ujęty w licznych dokumentach strategicznych na poziomie miasta, województwa i kraju. 12. Dobrze rozwinięta sieć organizacji pozarządowych działających na rzecz wsparcia osób z niepełnosprawnością. 13. Doświadczona i dobrze wykwalifikowana kadra jednostek realizujących zadania na rzecz osób z niepełnosprawnością. 14. Funkcjonowanie DPS, WTZ, ŚDS, ZAZ. 15. Zapewnienie wsparcia psychologicznego dla osób z niepełnosprawnością. 16. Dostępność opieki medycznej. 17. Wdrażanie i realizacja programów edukacyjnych i wychowawczych mających na celu poznanie problemów osób z niepełnosprawnością. 18. Szeroki wachlarz działań realizowanych na rzecz osób z niepełnosprawnością. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ograniczone środki finansowe na realizację zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób z niepełnosprawnością. 2. Starzejące się społeczeństwo. 3. Niewystarczająca baza zakładów opiekuńczo-leczniczych. 4. Niewystarczająca liczba miejsc w ośrodkach wsparcia dla osób z chorobami otępiennymi 5. Niski poziom wykształcenia bezrobotnych osób z niepełnosprawnością. 6. Brak mieszkań wspomaganych dla osób z niepełnosprawnością. 7. Brak podmiotów ekonomii społecznej. 8. Bariery architektoniczne, urbanistyczne, transportowe, informacyjno – komunikacyjne oraz edukacyjne. 9. Niepełna diagnoza zjawiska niepełnosprawności w mieście związana z niespójnym systemem orzekania. 10. Ograniczona dostępność do usług rehabilitacji leczniczej. 11. Nie w pełni dostosowana infrastruktura do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami. 12. Niewystarczające środki finansowe na systematyczne szkolenia kadry zajmującej się problematyką osób z niepełnosprawnością.

SZANSE CZYNNIK ZEWNĘTRZNY	ZAGROŻENIA CZYNNIK WEWNĘTRZNY
<ol style="list-style-type: none"> 1. Wprowadzenie poradnika - prosty język w Urzędzie Miasta Opola oraz miejskich jednostkach organizacyjnych. 2. Wdrożenie Strategii Dostępności dla miasta Opola. 3. Dalsze budowanie partnerstw w obszarze Dostępność + (porozumienia o współpracy). 4. Dalsze budowanie świadomości społecznej w obszarze Dostępność +. 5. Podniesienie świadomości społecznej w zakresie uznania prawa osób z niepełnosprawnością do pełnej integracji ze społeczeństwem oraz możliwości egzekwowania przysługujących im praw oraz wzrastająca społeczna akceptacja osób z niepełnosprawnością w środowisku lokalnym. 6. Dostęp do finansowania inicjatyw na rzecz osób niepełnosprawnych z funduszy UE i innych. 7. Wzrost jakości życia osób z niepełnosprawnością. 8. Baza lokalowa na działalność na rzecz osób z niepełnosprawnością 9. Wspieranie lokalnych przedsiębiorców poprzez doradztwo, edukację. 10. Wzrost znaczenia organizacji pozarządowych w realizacji zadań publicznych. 11. Realizacja programów na rzecz osób z niepełnosprawnością 12. Podnoszenie kwalifikacji przez kadrę realizującą zadania na rzecz osób z niepełnosprawnością 13. Podwyższanie poziomu wykształcenia i zdobywanie nowych kwalifikacji przez osoby z niepełnosprawnością. 14. Likwidowanie barier architektonicznych w miejscu zamieszkania osób niepełnosprawnością oraz w budynkach użyteczności publicznej. 15. Likwidacja barier informacyjno – komunikacyjnych i cyfrowych. 16. Tworzenie klas integracyjnych i oddziałów specjalnych. 17. Edukacja włączająca. 18. Nowe miejsca pracy dla osób z niepełnosprawnością. 19. Podjęcie działań w kierunku tworzenia mieszkań wspomaganych na potrzeby osób z niepełnosprawnością. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Słabe zrozumienie potrzeb osób z niepełnosprawnością. 2. Częste zmiany przepisów dot. osób z niepełnosprawnością, skomplikowane procedury, nadmierna biurokracja. 3. Wzrost liczby osób z niepełnosprawnością. 4. Ryzyko wzrostu liczby osób z niepełnosprawnością wymagających opieki i pielęgnacji. 5. Wypalenie zawodowe kadry realizującej zadania na rzecz osób z niepełnosprawnością. 6. Zagrożenie wykluczeniem społecznym osób z niepełnosprawnością. 7. Zmiana struktury społeczeństwa z wyraźnym zwiększeniem się liczby osób starszych, z niepełnosprawnością przy równoczesnym wzroście emigracji ludzi młodych oraz spadku liczby urodzin. 8. Brak wystarczającego dostępu do rehabilitacji leczniczej. 9. Konieczność ponoszenia kosztów związanych z zatrudnieniem nowych pracowników do realizacji dodatkowych zadań.

III. Cele operacyjne i zadania do realizacji

Celem głównym Programu jest włączenie osób z różnego rodzaju niepełnosprawnościami w życie społeczne i zawodowe oraz zagwarantowanie im praw określonych w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych i innych dokumentach strategicznych. Miasto Opole, na podstawie dotychczasowych doświadczeń podczas realizacji poprzedniego Programu oraz po uwzględnieniu uwag realizatorów, a także wyników przeprowadzonych konsultacji, przyjmuje następujące cele i zadania do realizacji:

Cel 1. Kształtowanie i rozwijanie świadomości społecznej w zakresie właściwego postrzegania powszechnego problemu niepełnosprawności.

Zadania:

- 1) rozwój warunków do udziału osób z niepełnosprawnościami w imprezach organizowanych przez miasto Opole poprzez organizację warunków otoczenia fizycznego oraz dbanie o szeroki dostęp do informacji np. promocja imprez w miejscach szczególnie odwiedzanych przez osoby z niepełnosprawnością;
- 2) aktualizacja i modyfikacja oficjalnej strony internetowej miasta Opola w sposób zapewniający dostęp dla osób ze szczególnymi potrzebami oraz aktualizacja podstrony dotyczącej problemów pomocy społecznej i osób z niepełnosprawnością (w zakresie informacji o ulgach, uprawnieniach i formach pomocy);
- 3) prowadzenie działań informacyjnych poprzez ulotki, broszury, programy w mediach o prawach i uprawnieniach osób z niepełnosprawnością;
- 4) doraźne organizowanie punktów informacji dla osób z niepełnosprawnością podczas imprez miejskich z udziałem dużych grup mieszkańców;
- 5) promowanie osiągnięć osób z niepełnosprawnością;
- 6) podnoszenie świadomości społeczności lokalnej w zakresie ograniczeń i problemów osób z niepełnosprawnością.

Cel 2. Pomoc w zakresie zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze i sprzęt rehabilitacyjny.

Zadania:

- 1) prowadzenie poradnictwa dla osób z niepełnosprawnością, ich rodzin i opiekunów prawnych oraz udzielanie informacji pracownikom socjalnym i przedstawicielom organizacji pozarządowych w zakresie zasad zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne środki pomocnicze oraz sprzęt rehabilitacyjny, a także dostępu do leczenia i rehabilitacji;
- 2) rozdział środków przeznaczonych na zaopatrzenie w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze i sprzęt rehabilitacyjny;
- 3) promowanie idei tworzenia punktów umożliwiających wypożyczanie sprzętu rehabilitacyjnego.

Cel 3. Likwidacja barier architektonicznych, technicznych w komunikowaniu się oraz transportowych

Zadania:

- 1) dostosowywanie mieszkań do indywidualnych potrzeb osób z niepełnosprawnością poprzez likwidację barier architektonicznych, technicznych;
- 2) likwidacja barier w komunikowaniu się w związku z indywidualnymi potrzebami osób z niepełnosprawnością;
- 3) prowadzenie specjalistycznego transportu dla osób z niepełnosprawnością mających trudności w poruszaniu się.

Cel 4. Zapewnienie dostępności architektonicznej, cyfrowej oraz informacyjno – komunikacyjnej dla osób ze szczególnymi potrzebami

Zadania:

- 1) edukacja społeczna w obszarze dostępności;
- 2) promocja i realizacja działań na rzecz poprawy dostępności miasta na rzecz osób ze szczególnymi potrzebami;
- 3) tworzenie wolnej od barier przestrzeni publicznej, dostępnej dla osób ze szczególnymi potrzebami;
- 4) realizacja działań w obszarze dostępności informacyjno – komunikacyjnej;
- 5) realizacja działań w obszarze dostępności cyfrowej;
- 6) dostosowanie transportu miejskiego do potrzeb osób z niepełnosprawnością.

Cel 5. Wyrównywanie szans w dostępie dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością do nauki

Zadania:

- 1) zapewnienie kształcenia zgodnie z indywidualnymi potrzebami rozwojowymi i edukacyjnymi dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością poprzez umożliwienie nauki w dostępnym zakresie;
- 2) dostosowanie oferty kształcenia integracyjnego oraz edukacji włączającej do potrzeb dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością;
- 3) zapewnienie korzystania ze specjalnych form pracy dydaktycznej z pomocy psychologiczno - pedagogicznej oraz ze specjalistycznej pomocy i opieki;
- 4) zapewnienie warunków do rozwoju osobowościowego dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością;
- 5) dostosowanie warunków edukacji do potrzeb dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością poprzez usuwanie barier architektonicznych i transportowych;
- 6) doposażenie szkół realizujących kształcenie specjalne w sprzęt, urządzenia i materiały edukacyjne i ćwiczeniowe do nauki, dostosowane do potrzeb dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością;
- 7) opiekę nad dziećmi i młodzieżą z niepełnosprawnością poprzez np. umożliwienie realizowania indywidualnego procesu kształcenia i zajęć rewalidacyjnych;

- 8) dostosowanie treści, metod i organizacji nauczania do możliwości dzieci/młodzieży z niepełnosprawnością;
- 9) zapewnienie oferty doskonalenia zawodowego dla kadry pedagogicznej pracującej z dziećmi i młodzieżą z niepełnosprawnością.

Cel 6. Zapewnienie podstawowych potrzeb socjalnych umożliwiającą pełne uczestnictwo w życiu społecznym.

Zadania:

- 1) wsparcie dotyczące warunków socjalno – bytowych;
- 2) pomoc w rozwiązywaniu problemów osób z niepełnosprawnością i ich rodzin, w tym poprzez umożliwienie specjalistycznej informacji i poradnictwa prawnego;
- 3) rozwój usług społecznych;
- 4) szkolenie wolontariuszy w zakresie opieki nad osobami z niepełnosprawnością;
- 5) promocja zdrowego stylu życia;
- 6) świadczenie specjalistycznych usług, w tym tłumacza języka migowego;
- 7) wsparcie środowiskowe i socjalne;
- 8) dostęp do mieszkań wspomaganych dla osób z niepełnosprawnością;

Cel 7. Zapewnienie osobom z niepełnosprawnością szerszego dostępu do rehabilitacji społecznej, w tym kultury, sportu, rekreacji i turystyki.

Zadania:

- 1) zapewnienie uczestnictwa w warsztatach terapii zajęciowej i ośrodkach wsparcia;
- 2) administrowanie dofinansowaniami do turnusów rehabilitacyjnych;
- 3) umożliwienie udziału osób z niepełnosprawnością w imprezach masowych;
- 4) dofinansowanie i promowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób z niepełnosprawnością.

Cel 8. Zwiększenie aktywności zawodowej osób z niepełnosprawnością.

Zadania:

- 1) promocja zatrudnienia osób z niepełnosprawnością;
- 2) pomoc finansowa w rozpoczęciu samodzielnej działalności gospodarczej;
- 3) wsparcie readaptacji zawodowej osób z niepełnosprawnością;
- 4) poradnictwo zawodowe dla osób z niepełnosprawnością;
- 5) pomoc finansowa w przystosowaniu stanowisk pracy do potrzeb osób z niepełnosprawnością;
- 6) zwrot kosztów wyposażenia stanowiska pracy pracodawcy.

Cel 9. Współpraca z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami działającymi na rzecz osób z niepełnosprawnością

Zadania:

- 1) realizacja wypracowanego modelu konsultacji społecznych w zakresie rozwiązań dotyczących osób z niepełnosprawnością wspólnie z reprezentatywnym przedstawicielstwem tego środowiska;
- 2) promocja pracy społecznej osób działających w organizacjach pozarządowych;
- 3) powierzanie zadań w zakresie pomocy społecznej i wsparcia osób z niepełnosprawnością organizacjom pozarządowym i innym uprawnionym podmiotom;
- 4) bieżące informowanie osób z niepełnosprawnością i organizacji pozarządowych o działaniach do nich kierowanych;
- 5) doskonalenie współpracy instytucji samorządowych z organizacjami pozarządowymi w celu realizacji zadań publicznych oraz ustalenia potrzeb osób z niepełnosprawnościami;
- 6) wsparcie prawne i organizacyjne organizacji pozarządowych działających na rzecz osób z niepełnosprawnością;
- 7) uruchomienie wolontariatu wychnieniowego.

IV. Wskaźniki

- Liczba zrealizowanych inicjatyw mających na celu kształtowanie i rozwijanie świadomości społecznej w zakresie właściwego postrzegania problemu niepełnosprawności,
- Wysokość środków wydatkowanych z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych na rehabilitację zawodową osób z niepełnosprawnościami,
- Wysokość środków wydatkowanych z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych na rehabilitację społeczną osób z niepełnosprawnościami,
- Liczba zrealizowanych zadań na rzecz osób z niepełnosprawnościami we współpracy z organizacjami pozarządowymi, liczba organizacji aktywnych w obszarze niepełnosprawności,
- Liczba osób z niepełnosprawnościami korzystających ze wsparcia socjalnego i środowiskowego,
- Liczba działań zrealizowanych w obszarze dostępności Miasta Opola na rzecz osób ze szczególnymi potrzebami,
- Liczba i formy działań podejmowanych przez Powiatową Społeczną Radę ds. Osób Niepełnosprawnych w Opolu,
- Liczba i formy działań w obszarze wsparcia oraz edukacji dzieci i młodzieży z niepełnosprawnościami,
- Liczba osób korzystających usług transportowych dla mieszkańców Miasta Opola z niepełnosprawnościami mających trudności w poruszaniu się.

V. Zasady funkcjonowania Programu i ewaluacja

Z uwagi na zmieniające się przepisy prawne oraz nowe wyzwania, program ma charakter otwarty, pozwalający w sposób elastyczny reagować na zmieniającą się dynamicznie rzeczywistość. Daje to możliwość modyfikacji działań tak, aby lepiej spełniały zamierzone cele dostosowane do bieżących

potrzeb. Szczegółowe sposoby wykonania zadań określi **harmonogram realizacji zadań na każdy rok kalendarzowy**, przyjmowany do realizacji zarządzeniem Prezydenta Miasta Opola.

Koordynatorem realizacji Programu będzie Wydział Polityki Społecznej Urzędu Miasta Opola.

1. Monitoring Programu obejmował będzie następujące działania:

- systematyczne zbieranie danych liczbowych oraz informacji dotyczących realizacji celów operacyjnych,
- ocena realizacji wskaźników,
- prowadzenie corocznych analiz i sporządzanie sprawozdań umożliwiających porównanie danych tematycznych i liczbowych,
- ocenę stopnia osiągniętych rezultatów oraz określenie stopnia wykonania przyjętych celów i działań,
- ocenę rozbieżności pomiędzy przyjętymi celami i działaniami a osiągniętymi rezultatami,
- analizę przyczyn rozbieżności oraz identyfikację obszarów wymagających podjęcia działań interwencyjnych.

2. Informacja z wykonania w danym roku zadań Programu przedkładana będzie Radzie Miasta Opola oraz Powiatowej Społecznej Radzie Do Spraw Osób Niepełnosprawnych.

VI. Realizatorzy i partnerzy Programu

- Wydziały i Biura Urzędu Miasta Opola,
- Jednostki organizacyjne Miasta Opola,
- Koordynator ds. Dostępności w Urzędzie Miasta Opola,
- Zespół ds. Dostępności,
- Powiatowa Społeczna Rada do Spraw Osób Niepełnosprawnych w Mieście Opolu,
- Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

Realizatorami zadań będą również organizacje pozarządowe działające na terenie miasta Opola, w ramach współpracy, wsparcia i powierzenia zadań na podstawie obowiązujących przepisów, a także inni partnerzy zewnętrzni zapraszani do współpracy przez realizatorów, w zależności od celu i rodzaju zadania. Program może wymagać zawierania umów i porozumień z innymi podmiotami/jednostkami/instytucjami. Przedmiotem tych umów i porozumień powinna być współpraca przy realizacji poszczególnych zadań programu.

VII. Źródła finansowania

Środki na realizację programu będą pochodziły z różnych źródeł, w tym ze środków:

- Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych,
- budżetu państwa,
- budżetu Miasta Opola,
- Funduszu Pracy,
- Unii Europejskiej,
- Funduszu Solidarnościowego,
- środków własnych poszczególnych realizatorów zadań.

VIII. Podsumowanie

Miejski Program Działań na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością na lata 2026-2030 jest dokumentem określającym kierunki działań, cele i zadania do realizacji, zorientowane na zwiększenie udziału osób z niepełnosprawnością, mieszkańców miasta Opola, we wszystkich sferach życia. Realizacja poszczególnych działań zawartych w Programie na rzecz osób z niepełnosprawnością umożliwi tym osobom funkcjonowanie w społeczeństwie na zasadzie równości z innymi osobami. Działania te mają na celu wspomaganie integracji osób z niepełnosprawnością ze społecznością lokalną by przeciwdziałać wykluczeniu społecznemu tych osób. Zamierzeniem władz Miasta Opola jest integracja społeczna wszystkich mieszkańców miasta Opola bez względu na wiek, sprawność fizyczną i sytuację ekonomiczną.

Miejski Program Działań na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością na lata 2026-2030 jest kontynuacją wcześniej realizowanych w tym obszarze programów. Program wyznacza zadania, które będą realizowane przez Wydziały Urzędu Miasta Opola, miejskie jednostki organizacyjne przy współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób z niepełnosprawnością.

Program ma charakter otwarty, pozwalający w sposób elastyczny reagować na zmieniającą się rzeczywistość i dostosowywać swoje działania do potrzeb wynikających z bieżących potrzeb osób z niepełnosprawnością, mieszkańców miasta Opola.

Zakłada się, że realizacja działań zapisanych w Programie przyczyni się do poprawy jakości życia osób z niepełnosprawnościami i ich rodzin.

WYKAZ TABEL:

Tabela 1. Liczba osób z niepełnosprawnością w Polsce

Tabela 2. Liczba osób z niepełnosprawnością w Województwie Opolskim

Tabela 3. Liczba osób z niepełnosprawnością w mieście Opolu

Tabela 4. Liczba wydanych orzeczeń z podziałem na stopnie niepełnosprawności osób powyżej 16 roku życia

Tabela 5. Liczba wydanych orzeczeń według przyczyn niepełnosprawności osób powyżej 16 roku życia z podziałem na wiek

Tabela 6. Liczba wydanych orzeczeń według przyczyn niepełnosprawności osób powyżej 16 roku życia z podziałem na płeć

Tabela 7. Liczba wydanych orzeczeń według przyczyn niepełnosprawności osób poniżej 16 roku życia

Tabela 8. Liczba wydanych orzeczeń według przyczyn niepełnosprawności z podziałem na rodzaj wykształcenie osób powyżej 16 roku życia

Tabela 9. Liczba wydanych orzeczeń według przyczyn niepełnosprawności z zaznaczeniem aktywności zawodowej osób powyżej 16 roku życia

Tabela 10. Podział środków PFRON na zaopatrzenie osób z niepełnosprawnościami w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze i sprzęt rehabilitacyjny w latach 2021-2025

Tabela 11. Podział środków PFRON na dofinansowanie dla osób z niepełnosprawnościami - likwidacja barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się w latach 2021-2025

Tabela 12. Dofinansowanie do sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób z niepełnosprawnościami w latach 2021-2025

Tabela 13. Dofinansowanie do uczestnictwa osób z niepełnosprawnościami i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych w latach 2021-2025

Tabela 14. Liczba osób z niepełnosprawnością - mieszkańców miasta Opolu zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy (bezrobotni i poszukujący pracy) oraz które uzyskały zatrudnienie

Tabela 15. Liczba osób z niepełnosprawnością, bezrobotnych, zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Opolu z podziałem na płeć i wiek

Tabela 16. Liczba osób z niepełnosprawnością, bezrobotnych, zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Opolu według wykształcenia

Tabela 17. Liczba osób z niepełnosprawnością zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Opolu według stopnia niepełnosprawności

Tabela 18. Liczba osób korzystających z usług Środowiskowego Domu Samopomocy dla Osób z Zaburzeniami Psychicznymi „Magnolia” w Opolu

Tabela 19. Realizacja Programu „Opieka wytchnieniowa” w 2021 r. z podziałem na formy

Tabela 20. Realizacja Programu „Opieka wytchnieniowa” w 2022 r. z podziałem na formy

Tabela 21. Realizacja Programu „Opieka wytchnieniowa” w 2023 r. z podziałem na formy

Tabela 22. Realizacja Programu „Opieka wytchnieniowa” w 2024 r. z podziałem na formy

Tabela 23. Realizacja Programu „Opieka wytchnieniowa” w 2025 r. z podziałem na formy

Tabela 24. Realizacja Programu „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej” w latach 2021-2025

Tabela 25. Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych w latach 2020-2025

Tabela 26. Kwota przeznaczona na realizację usługi transportu specjalistycznego dla osób z niepełnosprawnościami w latach 2020-2025

WYKAZ WYKRESÓW:

Wykres 1. Liczba rodzin, którym zostały udzielone pomoc i wsparcie z powodu niepełnosprawności w latach 2021-2024

Wykres 2. Liczba osób otrzymujących zasiłek stały w latach 2021-2024 oraz kwota świadczeń

Wykres 3. Liczba i rodzaj przyznanych zasiłków pielęgnacyjnych dla osób z niepełnosprawnościami w latach 2022-2024

Wykres 4. Zasiłki pielęgnacyjne wypłacone w latach 2019-2024

Wykres 5. Świadczenia pielęgnacyjne wypłacone w latach 2019-2024

Wykres 6. Średnia miesięczna liczba osób korzystających z usługi transportu specjalistycznego dla osób z niepełnosprawnościami – mieszkańców miasta Opola w latach 2020-2025

Wykres 7. Liczba kursów wykonanych w ramach usługi transportu specjalistycznego dla osób z niepełnosprawnościami - mieszkańców miasta Opola w latach 2020-2025

UZASADNIENIE

do projektu uchwały w sprawie przyjęcia Miejskiego Programu Działań na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością na lata 2026-2030

Do zadań powiatu, zgodnie z art. 35a ust. 1, pkt 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych należy opracowanie i realizacja, zgodnych z powiatową strategią dotyczącą rozwiązywania problemów społecznych, powiatowych programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie rehabilitacji społecznej, rehabilitacji zawodowej, przestrzegania praw osób niepełnosprawnych.

Miejski Program Działań na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością na lata 2026-2030 adresowany jest do osób z niepełnosprawnością - mieszkańców miasta Opola, zarówno do osób dorosłych jak i dzieci/młodzieży oraz osób ze szczególnymi potrzebami. Program kierowany jest także do rodzin/opiekunów prawnych osób z niepełnosprawnością, gdyż ich zaangażowanie ma decydujące znaczenie dla rozwiązywania problemów tych osób.

Celem programu jest przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób z niepełnosprawnością oraz zapewnienie im możliwie pełnego i równoprawnego uczestnictwa w życiu społecznym oraz zawodowym.

Miejski Program Działań na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością na lata 2026-2030 jest kontynuacją wcześniej realizowanych w tym obszarze programów. Jego istotą jest tworzenie odpowiednich warunków oraz zagwarantowanie i udzielenie osobom z niepełnosprawnością takiej pomocy, która umożliwi im osiągnięcie jak najwyższej życiowej samodzielności i aktywności.

Program wyznacza zadania, które będą realizowane przez Wydziały Urzędu Miasta Opola i miejskie jednostki organizacyjne przy współpracy z innymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób z niepełnosprawnością. Realizacja poszczególnych działań zawartych w ww. programie umożliwi tym osobom funkcjonowanie w społeczeństwie na zasadzie równości z innymi osobami. Zakłada się, że realizacja działań zapisanych w *Miejskim Programie Działań na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością na lata 2026-2030* przyczyni się do poprawy jakości życia osób z niepełnosprawnościami i ich rodzin.

Harmonogram realizacji zadań wynikających z *Miejskiego Programu Działań na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością na lata 2026 – 2030*, zostanie każdego roku wprowadzony zarządzeniem Prezydenta Miasta Opola.

Program został poddany konsultacjom z mieszkańcami Miasta Opola. Program został również pozytywnie zaopiniowany przez Powiatową Społeczną Radę ds. Osób Niepełnosprawnych na podstawie art. 44b ust. 2 pkt 2 ustawy dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.

Program nie wywołuje bezpośrednio skutków finansowych dla budżetu miasta Opola. Realizacja poszczególnych zadań ujętych w ww. programie na dany rok, w zależności od ich charakteru, będzie realizowana ze środków: Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Powiatowego Urzędu Pracy w Opolu, Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Opolu, dotacji z Budżetu Państwa, środków własnych poszczególnych realizatorów zadań oraz innych środków zewnętrznych.